

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 24

Ljubljana, petek, dne 30. januarja 1931

Leto II.

James Ramsay MacDonald je izvojeval včerajšnjo zmago v angleškem parlamentu.

Gandhi ni zadovoljen na svobodi

Alahabad, 29. januarja. AA. Semkaj je prišel iz Bombaya Gandhi ter bo konferiral s Panditom Motilalom in Javaharlalom Nehrujem. Tu je zbrana večina voditeljev indijskega kongresa, ki se sestanejo v kratkem.

Bombay, 29. januarja. AA. Po osvoboditvi Gandhija so bile v vsej Indiji velike manifestacije brez hudih incidentov. Gandhi je v razgovoru z novinarji izjavil, da obžaluje, da so ga izpustili iz zapore ter da bo nadaljeval borbo za popolno neodvisnost Indije.

Težak položaj konfinirancev v Italiji

Pariz, 29. januarja. n. Politični interniranci v Italiji, ki so nameščeni na Liparskih otokih in na Ponzi, so prejeli do pred kratkim po 10 lir dnevno. Ta odškodnina jim je morala zadostovati za hrano in stanovanje. Med tem pa so lašistovski oblasti uvedle splošno štednjo in znižale konfinirancem dnevno odškodnino od 10 na 5 lir. Konfiniranci so se uprli in odbili tudi te prejemke. Zaradi tega so oblasti, kakor znano, nekaj konfinirancev spravile v Napoli in jih izročile tamkajšnjemu sodišču. Antifašistovski list »Italia« poroča sedaj, da je napulsko sodišče obsodilo 12 konfinirancev, vsakega na 6 mesecev zapore, ostali konfiniranci na Liparju in Ponzi pa da še vedno stavekajo. Med stavkarji je tudi 16 Slovencev in Hrvatov.

Incident med Mussolinijem in generalom Buttlerjem

Rim, 29. januarja. n. Šele danes je uradna agencija objavila vest, da je italijanski poslanik v Washingtonu De Martino energično protestiral pri ameriški vladi zaradi izjav admiral Buttlerja, ki se je žaljivo izrazil o Mussoliniju. Agencija »Stefanie« trdi, da je na italijanski protest ameriška vlada takoj uvedla akcijo in pozvala Buttlerja, da pojasni svojo izjavo. To je on tudi že storil, a ameriška vlada njegovega pojasnila doslej še ni objavila.

Po atentatu na italijanskega konzula v Zürichu

Rim, 29. januarja. n. »Giornale d'Italia« objavlja vest iz Curiha, da se je stanje ranjenega italijanskega konzula Bianchija nekoliko izboljšalo, vendar pa nečje zdravniki zavzeli nikakega stališča o tem vprašanju. Konzul je poškodovan na ledvicah.

Preiskovalne oblasti so dognale, da atentator Baffi atentat ni izvršil le iz osebnih, nego tudi iz političnih razlogov. Po informacijah, ki jih je prejel italijanski konzulat v Curihu, je Baffi organiziran član antifašistovske koncentracije. »Giornale d'Italia« meni, da je imel atentator pomagatelja, pa zahteva, naj švicarske oblasti razširijo preiskavo tudi na te njegove pomočnike in jih aretirajo.

Položaj na Španskem

Madrid, 29. januarja. AA. Ker je več političnih strank sklenilo bojkotirati volitve v zbornico, ni izključeno, da bo španska vlada v kratkem odstopila.

Bolezen albanskega kralja

Rim, 29. januarja. n. »Tribuna« je objavila vest iz Dunaja, da bolezen kralja Zoga ni tako zelo nevarna. Zdravniki so mu naročili, naj odide za več časa v kak sanatorij na Semmeringu.

Strašen požar v Dalmaciji

Split, 29. januarja. k. Prošlo noč je v Močnem Dolcu, župa Drijane, občina Poljička, nastal strahovit požar, kakor ga še ne pomnijo v Dalmaciji, ker so postale žrtve požara tudi tri osebe. Ob 11. ponoči je nastal ogenj v hiši krčmarja Nikole Zujevića. Požar se je razširil s tako bliskovito brzino, da je bila hiša v nekaj minutah vsa v plamenu. Plamen je preprečil krčmarju Zujeviću, njegovi ženi in še nekemu mlinarju, ki je to noč spal v hiši da bi mogli zbežati po stopnicah in se rešiti. Tako so vsi trije našli grozno smrt v plamenih.

Trajno svečanostno razpoloženje v Zagrebu

Ponovne navdušene patrijolične manifestacije - Človekoljubna pažnja kr. dvojice za dobrodelne ustanove - Ganljivi prizori ljubezni do visokih posestnikov

Zagreb, 29. januarja. AA. Nj. Vel. kraljica je izšla danes iz dvora ter si ogledala Ves dopoldan je bilo na Markovem trgu pred dvorom izredno živo. Danes je bil dan sprejema v banski upravi. Radi tega je prišlo v mesto mnogo kmetov iz okolice in tudi veliko kmetov iz Medijmurja. Stali so ure na Markovem trgu v pričakovanju trenutka, ko se bosta pojavili Njuni Veličanstvi. Malo pred 9. uro je prišla z dvora Nj. Vel. kraljica v spremstvu dvorne dame ge. Švrljugeve ter se odpeljala v odprtem avtomobilu. V množici pred dvorom je nastalo silno navdušenje, ko je opazila Nj. Vel. kraljico. Vzklikanje ni prenehalo, dokler ni avtomobil Nj. Vel. kraljice izginil v daljavi. Enako so pozdravljali Nj. Vel. kraljico v vseh ulicah po mestu.

Kraljičin obisk v srbskem dekliškem internatu

Prvi njen obisk je bil namenjen danes dopoldne srbskemu dekliškemu internatu v Preradovićevoj ulici. Ko se je Nj. Vel. kraljica pojavila pred zgradbo internata, so jo pozdravile z navdušenjem množice na ulici. V dvorani internata so sprejeli Nj. Vel. kraljico odbor internata ter gojenke, ki so jo pozdravile z burnimi klici: »Naj živi naša draga kraljica, Bog poživi našo dobro majico!« Gojenke so odpele državno himno, nakar so ponovno vzklikale Nj. Vel. kraljici. Nato je podpredsednica upravnega odbora ga. Divjakova pristopila k Nj. Vel. kraljici ter ji zaželela pristrčno dobrodošlico. Učenka IV. razreda Milena Vurdelja je stopila pred kraljico ter ji v pozdrav deklamirala prigodno pesem. Medtem ko je deklamirala pesem, je v dvorani takorekoč vse plakalo od ganotja. Nj. Vel. kraljica je pozdravila posebej vse gospe ter z vsako izpregovorila nekoliko besedi. Ogledala si je nato internat ter se zelo pohvalno izrazila o njegovi ureditvi. Istotako je pohvalila lepe namene društva. Nato je Nj. Vel. kraljica s spremstvom odšla zopet v dvorano v prizemlju, kjer je bila ponovno pristrčno sprejeta. Pozdravila je Nj. Vel. kraljico ga. Olga Krnić Peleševa z nekoliko besedami. Ponovno so mnogi plakali. Vse je ganilo ta trenutek, Nj. Vel. kraljica sama je bila globoko ganjena. Ko je stopila iz dvorane je bila deležna ponovnih burnih ovacij.

V Udrugi hrvatskih učitelje

Nato se je Nj. Vel. kraljica odpeljala v mesto, šla skozi ulico kraljice Marije, Klajčevu ulico, Ljubljansko ulico ter krenila v Ilico. Avtomobil je vozil v počasnem tempu vse do mitnice v Černomeru. Tu se je avtomobil obrnil in Nj. Vel. kraljica se je vrnila v mesto. Avtomobil se je zaustavil, potem ko je vozil po Pejačevićevem trgu v Kukuljevićevo ulico pred dečjim domom Udruge hrvatskih učitelje. V Domu so se zbrale vse članice uprave Doma in odbora. Dame so bile vse v hrvaških narodnih nošah, kar je zelo ugajalo Nj. Vel. kraljici. Kraljico so sprejele učiteljice s cvetjem. Pred domom je bila zbrana množica ljudstva, ki je radostno pozdravljala kraljico. Nj. Vel. kraljica se je podala najprej v foyer. Tu jo je prisotna deca pozdravila s klici: Živela! Dečji tamburaški zbor je zaigral par pesmi. Nato se je Nj. Vel. kraljica podala v jedilnico, kjer jo je deca sprejela z jugoslovanskimi zastavicami. Na steni je bila obešena slika Nj. Vel. kralja in kraljice. Obe sliki sta bili obdani s cvetjem in zelenjem. Nj. Vel. kraljica je stopila na podij ter sedla na ponudeni stol. Nj. Vel. kraljica je prijazno odzdravljala deci, ki je neprestano vzklikala Nj. Vel. kraljici. Podpredsednica Udruge ga. Burgstaller je pozdravila Nj. Vel. kraljico s tem le govorom:

»Vaše Veličanstvo! Vzvišena in ljubljena kraljica naša!

Članice Udruge hrvatskih učitelje in ta deca občutijo posebno srečo pozdravljajoč prihod Vašega Veličanstva v ta dom, ki ga je zgradila ljubezen in ki ga čuva ljubezen hrvatskih učitelje, ki delajo in skrbijo za našo deca. Vaše Veličanstvo, izvolite ob tej priliki sprejeti izraze neomajne vdčnosti in zvestobe Vašemu Veličanstvu in Njegovemu Veličanstvu naše-

mu dragemu in junaškemu kralju v srečo in ponos Vašega Veličanstva in vsega jugoslovanskega naroda, v srečo Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, kraljeviča Tomislava in kraljeviča Andreja. Stojimo tu veliki in mali pripravljeni, da damo vse za slavo in veličino kraljevskega doma in za veliko, krasno in nedeljivo Jugoslavijo.

Bog blagoslovi prihod Vašega Veličanstva v to hišo ljubezni in poštenja!

Tedaj je k Nj. Vel. kraljici pristopila štiriletna deklica Milenica Franković, ki je kraljici predala šopek cvetja in jo pozdravila z deklamirano prigodno pesmico. Ganjenega srca je Nj. Vel. kraljica pristrčno stisnila dekletce na prsa in jo poljubila. Devojka Eliza Kondorović je nato predala Nj. Vel. kraljici lepo vezeno blazinic. Nato si je Nj. Vel. kraljica ogledala prostore doma, zlasti sobo z zibelkami, kjer leže dojenčki. Pred odhodom iz doma je Nj. Vel. kraljica dovolila, da jo fotografirajo med deca. Nato se je Nj. Vel. kraljica pristrčno poslovila od otrok.

Starka s pismom

Pred domom se je nabrala velika množica prebivalstva, ki je burno vzklikala kraljici. Iz te množice je mahala neka siromošna oblečena starica visoko nad glavno zapečateno pismo, s katerim je hotela zbuditi pozornost Nj. Vel. kraljice. Kraljica je to res zapazila in takoj zapovedala, naj puste stariko pred njo. Starica se je pred Nj. Vel. kraljico in ji med solzami poljubila roko ter ji predala pismo. Bila je to Elizabeta Paškvan. Prosila je Nj. Vel., naj ji pomaga, ker skrbi za dve siroti, ki so jima starši umrli za boleznijo, dobljeno v internaciji med vojno. Otrokom je ime Ladislava in Branko Sibašti.

Nato je Nj. Vel. kraljica stopila v avto, hoteč se malo voziti po zagrebških ulicah.

Genljiv sprejem v državni šolski polikliniki

Ob 11:30 je Nj. Vel. kraljica posetila državno šolsko polikliniko v Medulićevoj ulici. Tudi tu se je takoj zbrala velika množica ljudi, ki so z nepopisnim navdušenjem pozdravljali Nj. Vel. Na vhodu na polikliniko je kraljico pričakala šef zavoda dr. Desanka Rističeva z zdravniki in drugim osebom. Nj. Vel. kraljica je šla po stopnicah v nadstropje, kjer jo je sprejela ga. mestnega načelnika Helena Skuljeva. Tedaj je pristopila k Nj. Vel. kraljici ga. Desanka Rističeva in jo pozdravila s temile besedami:

»Ta ustanova, v kateri dobiva 200 dijakov vsak dan hrano, občuti vso dobroto in plemenitost Vašega Veličanstva. Prejmite najtoplejšo zahvalo za kraljevsko pažnjo, ki ste nam jo danes pokazali!

In spet so zaorili vzkliki navdušenja. Tedaj pa je pristopil k Njenemu Vel. kraljici vojna sirota iz Knina mali Veljko Tica, ki je Nj. Vel. kraljico pozdravil z nekaj toplimi besedami in ji izročil šopek zvončkov in vijolic. Nj. Vel. kraljica je bila ganjena, in se je pristrčno in ljubeznivo poslovila od dečka.

V spremstvu ge. Rističeve je stopila Nj. Vel. kraljica v drugo nadstropje, kjer je srednješolska menza. Ta menza dobiva vsak mesec podporo Nj. Vel. kraljice 5000 Din, ki jih nakaže šolski polikliniki. Baš so za mizo sedeli dijaki pri obedu. Nj. Vel. kraljica je sedla na prazen stol za mizo. Dijak Marjan Bojić, doma iz Bosne, je tedaj nali Nj. Vel. kraljici nekaj juhe na krožnik. Kraljica se je nasmehnila in ga pogladila po lcu. Za juho je mladi Dalmatincev Milko Milan prinesel Nj. Vel. kraljici emoke z marmelado. Nj. Vel. kraljica je ostala za mizo nekaj minut in se razgovarjala z dijaki, zanimajoč se za njihove razmere.

Nato si je Nj. Vel. kraljica ogledala uredbe posameznih oddelkov poliklinike, zatem pa je odšla. Pri odhodu iz hiše so dijaki ponovno živo aklamirali Nj. Vel., vsi srečni, da so imeli priliko prebiti nekaj minut v družbi Nj. Ve.

Na ulici pa so se zopet zbirale navdušene množice, ki so vzklikale Nj. Vel. kraljici, ki se je vedro nasmehnila in mahala

na vse strani. Njen avto je krenil nato po Medulićevoj ulici v Frankopansko ulico do Gornjega grada, vso pot spremljan z vzkliki navdušenih tisočev.

Navdušene ovacije Nj. Vel. kralju po zagrebških ulicah in v Maksimirju.

Zagreb, 29. januarja. AA. Ob 11:45 je bilo dano znamenje četi kraljeve garde, ki je bila pred dvorom, da stopi v položaj »mirno«. Iz dvora je prihajal Nj. Vel. kralj v spremstvu svojega adjutanta polkovnika Leka in finančnega ministra dr. Švrljuge. Nj. Vel. kralj se je odpeljal po Dugi ulici, Jelačićevem trgu, Draškovićevoj ulici, Vlaški ulici do Maksimirja. Povsod ga je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo. Voz Nj. Vel. se je ustavil na začetku Maksimirskega parka in Nj. Vel. kralj je stopil iz avta in se s počasnim korakom napotil ob jezeru proti zoološkemu vrtu. Imel je namreč željo, kakor je že prej izjavil, da še enkrat vidi ta vrt, ki se mu je tako zelo priljubil.

Nj. Vel. kralj se je precej dolgo pomudil v zoološkem vrtu. Odšel je iz njega ob 12:40 in krenil pred vhod v Maksimir, kjer ga je čakal voz. Medtem pa se je v Maksimiru že nabrala množica ljudi, ki je Nj. Vel. kralja navdušeno pozdravljala. Ob 12:55 se je Nj. Vel. kralj vrnil v dvorec, kjer ga je spet pozdravila množica.

Kralj in kraljica se vpišeta v zlato spominsko knjigo otroškega zavetišča.

Zagreb, 29. januarja. AA. Danes popoldne ob 3:35 sta se Nj. Vel. kralj in kraljica odpeljala iz dvora v spremstvu prvega adjutanta Nj. Vel. kralja Stojanovića in maršala dvora A. Dimitrijevića ter adjutanta Mundorferja.

Kraljevski avtomobil je krenil po Mesnički in Frankopanski ulici, Savski oesti in Krapinski cesti na glavno Trešnjevko pred mestno otroško zavetišče. Na Trešnjevki pred zavetiščem se je takoj zbrala velika množica prebivalstva. Nekateri ljudje so se popeli na strehe in splezali na drevesa, samo da bolje vidijo Njuni Veličanstvi. Navdušena množica je z velikimi ovacijami sprejela Nj. Vel. kralja in kraljico. Na ulici pred zavetiščem je pričakal Nj. Vel. mestni načelnik dr. Skulj z gospo, dalje senator Einwalder, ban dr. Perović in upraviteljica šole ga. Colognat. Nj. Vel. kralj in kraljica sta bila navdušeno pozdravljena od šolske mladine, nato pa sta si ogledala zavetišče.

Ogledovanje je trajalo kake pol ure in Nj. Vel. kralj in kraljica sta se laskavo izrazila o ureditvi zavoda in njegovem napredku. Ob odhodu sta se Nj. Vel. kralj in kraljica vpišala v zlato spominsko knjigo.

Odtod sta Nj. Vel. kralj in kraljica krenila v avtomobilih po glavni Trešnjevki, Celjski cesti, Zadrski ulici in se vrnila na Krapinsko cesto, od tam po Zrjavčevem trgu in Trenkovem trgu na Zrinjevec ter na Jelačićev trg in se ob 4:20 vrnila na dvor.

Vso pot je Nj. Vel. kralja in kraljico spremljalo burno vzklikanje navdušenega naroda.

Nj. Vel. kraljica se je popoldne odpeljala iz dvora nekoliko pred 5. uro in se dalj časa pomudila v vili finančnega ministra dr. Švrljuge.

Sportne prireditve v čast Nj. Veličanstev.

Zagreb, 29. januarja. k. Glede na bivanje Nj. Veličanstev kralja in kraljice v Zagrebu prirede vodilni športni klubi v Zagrebu »Gradjanski«, »Haške« in »Concordia« v nedeljo in ponedeljek 1. in 2. februarja velike tekme v počastitev Njunih Veličanstev. V nedeljo ob 9. bo igrala rezerva »Gradjanski«: »Haške«, ob 10:30 rezerva »Concordia«: »Macabi«, ob 13. bo nogometna tekma »Concordia«: »Haške«, ob 14. pa tekma »Haške«: »Gradjanski«. V polčasu med tekmo »Haške« in »Gradjanskega« ob 14:45 bo lahkoatletska tekma »Concordia«: »Haške«, ki bo trajala 15 minut. V ponedeljek ob 13:30 bo nogometna tekma »Gradjanski«: »Haške«, ob 15. pa tekma »Haške«: »Concordia«. Kakor znano, je Nj. Vel. kralj pokrovitelj Jugoslovanskega nogometnega saveza in vsega športa.

Uspešno zasedanje

Banski svet Dravske banovine je včeraj zaključil svoje prvo zasedanje, ki je bilo v vsakem pogledu uspešno in plodonosno. Je to pred vsem zasluga složnega sodelovanja, ki je vladalo ves čas zasedanja med bankskimi svetniki in zastopniki banske uprave. Brez ozira na prejšnja strankarska nasprotja se je vsak predlog obravnaval stvarno in objektivno in vsa debata se je ves čas vodila na višini, kakršna je bila v prejšnjih časih sploh nedosegljiva.

Kar pa je glavno, so pokazali vsi bankski svetniki tako veliko iniciativnost, da je bilo naravnost veselje. Vse potrebe in vse želje prebivalstva banovine so bile jasno razložene, pri tem pa se ni nikdar govorilo skozi okno na ulico, temveč vedno upoštevalo to, kar je onemogočalo takojšnje izvedbo predloga. Kdor je pazno čital poročila o zasedanju banskega sveta, ta je spoznal vsa vprašanja, ki so danes aktualna za banovino, a tudi pota, kako treba rešiti ta vprašanja, da bo za vse najboljše.

V debati pa se je tudi pokazalo, da je mogoče nekatera teh vprašanj res dobro rešiti le, če bo vladala tudi med prebivalstvom ista volja za sodelovanje, kakršna se je pokazala na zasedanju banskega sveta. To se je zlasti pokazalo v razpravi o šolskem proračunu. Splošna želja je bila, da bi se učiteljstvo v še večji meri udeleževalo v izvenšolskem delu, kakor se je doslej. Jasno je, da je ta želja izvedljiva le, če bo učiteljstvo tudi našlo dovolj dobre volje med narodom, da bo potem tudi moglo svoje delo izvršiti. Tudi najidealnejši učitelj mora izgubiti vso voljo do dela, če je edini na deželi, ki se poti in trudi, vsa druga inteligenca pa mu niti najmanj ne pomaga, ali pa mu celo meče polena pod noge. Solska debata pa je tudi pokazala, da imamo mnogo premalo učiteljev in da je sedanje številčno razmerje med učitelji in učiteljicami nezdravo. Zlasti za kmetško prosvetno delo pride v poštev le učitelj in zato je treba število učiteljev zvišati.

Ena največjih težav so velike davčate občin za šolstvo. Banska uprava je pokazala polno razumevanje v tem oziru za želje prebivalstva in je tudi že storila potrebne korake, da se ta težava čim bolj omili. Je pa to tudi nujno potrebno, ker so te dolžnosti občin dostikrat vzrok, da nastaja nasprotje med vaščani in učiteljstvom, pa čeprav je učiteljstvo samo pri tem brez vsake krivde. Če pa pride do nasprotja med učiteljstvom in prebivalstvom, potem tudi ni pravega sodelovanja med šolo in domom, potem je tudi nemogoče izvenšolsko delo učiteljstva.

Nič manj pozitivna tudi ni bila debata o zdravstvu in socialnih vprašanjih. Tudi v tej debati se je pokazalo, da mora tudi javnost pokazati isto iniciativnost, kakor so jo pokazali bankski svetniki. Za ustanovitev in razširjenje zdravstvenih zavodov mora dati pobudo in položiti prve temelje javnost sama. Krščanska caritas bi mogla baš v tem pogledu napraviti silno mnogo.

Veliko skrb so posvetili bankski svetniki tudi obrtniškiemu in trgovskemu naraščanju. Je pa tudi v resnici že skrajni čas, da se vendar že enkrat popolnoma osamosvojimo od raznih tujih strokovnjakov. Napredek banovine je naravnost odvisen od njene industrializacije in od razvitega obrtništva. To pa je zopet dosegljivo le, če ima za vsako panogo lastne strokovnjake, kajti samo ti bodo v resnici z ljubeznijo gledali na to, da čim bolj napreduje naša obrt in naša industrija in da se tako polagoma popolnoma osamosvojimo od tujine.

S posebno vestnostjo se je obravnaval kmetijski proračun. Tu so pokazali zlasti podeželski svetniki presenetljivo iniciativnost in pa tudi enako razumevanje potreb dežele. Vse bivše strankarske razlike so bile čisto izbrisane in govorili so le zastopniki našega podeželja ter se složno zavzemali za iste stvari. Mesto prerekanja smo vendar enkrat doživeli kleno diskusijo.

Po pravilniku so sicer pravice bankskih svetnikov zelo omejene in ban ima vedno možnost, da pretrga vsako njemu neljubo diskusijo. Veliko priznanje je v tem, da se ni bilo treba banu nikdar poslužiti te svoje moči in to priznanje gre v enaki meri bankskemu svetu ko tudi liberalnosti g. bana. Pa tudi v tem je bil uspeh, da je bila javnost ves čas obširno informirana o poteku zasedanja in je mogla tako pravilno presoditi delo, ki ga je izvršil bankski svet.

Prvič se je sestal bankski svet in takoj našel pot k najuspešnejšemu sodelovanju. Zato pa je bilo njegovo zasedanje tudi vsestransko uspešno, da se je v polni meri uveljavilo. Zato pa tudi upamo, da bo prihod-

Zasedanje banskega sveta zaključeno

Pomembna izjava banskega sveta - Za politiko 6. januarja - So-glasno priznanje banu dr. Marušiču in njegovemu pomočniku dr. Pirkmajerju

Ljubljana, 29. januarja. AA. Danes ob 14. se je zaključilo zasedanje banskega sveta. Po obravnavi zadnje točke banovinskega proračuna, t. j. o dohodkih, je kr. banska uprava dala v razpravo več predlogov, in sicer o komercializaciji tehnične oddelka kr. banske uprave, poročilo o prevzemu banovinskih bolnišnic v državno upravo, nakup posestva Hotemež pri Radečah za bodočo umobolnico, prevzem ženske bolnice v Novem mestu, nakup Dolenjskih Toplic in uredbo o zatiranju škodljivcev sadnega drevja.

Po končanem govoru bana dr. Marušiča je član banskega sveta g. Benko prečital naslednjo izjavo:

»Ob koncu prvega zasedanja banskega sveta Dravske banovine ugotavljamo zgovornost dejstvo, da smo zastopniki našega naroda bivše Kranjske, Štajerske, Prekmurja in srezu Čabarskega prvič združeni zborovali. Pri tej priliki podajam sledečo izjavo: Banski svet Dravske banovine je o priliki razprave o banksem proračunu za leto 1931/32. imel obilo prilike spoznavati delovanje kr. banske uprave v prošlem razdobju ter razpravljati o programu bodočega dela. S posebnim zadovoljstvom ugotavljam, da se je pri obravnavanju proračuna na podlagi podanih poročil zastopnikov banske uprave pokazalo popolno soglasje v vseh obravnavanih predmetih, kar je najboljše znamenje, da smo se pri pozitivnem ustvarjanju in delovanju popolnoma otresli prejšnjega načina gledanja na razna vprašanja. V tem

vidimo tudi dokaz, da stopamo krepko po poti popolne konsolidacije naših razmer in da bomo z dobro voljo dosegli še lepše uspehe pri delu za vsestranski napredek države in banovine.

V proračunu vidim temelj minimalnega programa potrebnega dela, v izvrševanju banovinskega delokroga. Da dosežemo izboljšanje današnjih težkih gospodarskih razmer v svojem področju, je neobhodno potrebno, da se izvrši program, ki je zahtevan v proračunu.

Banski svet z zadoščenjem priznava in ocenjuje to zdaj dosežene uspehe kot glavno zaslugo smotrenega vodstva banske uprave, predvsem g. bana dr. Draga Marušiča in pomočnika bana dr. Otmara Pirkmajerja. Banski svet smatra končno za potrebno, izraziti svoje prepričanje, da moramo biti hvaležni Nj. Vel. za modri ukrep, s katerim so bile ustanovljene banovine, ker vidi v banovinah najprimernejše upravne enote, ki morejo s pravilnim združenjem državnih in lokalnih interesov uspešno izvršiti posle decentralizacije uprave, ki ji želimo največjega razvoja.

Popoldne ob 5. je g. ban v reprezentativnih prostorih bančne uprave priredil čajanko, katere so se udeležili razen g. bana in pomočnika bana dr. Pirkmajerja s so-progo vsi bankski svetniki in vsi načelniki oddelkov kr. banske uprave ter komandant Dravske divizije general Mič. Ljubljanski škof dr. Rožman se zaradi odsotnosti v Zagrebu čajanke ni mogel udeležiti.

Važna zmaga MacDonalldove vlade v parlamentu

MacDonald je dobil 25 glasov večine - Konservativci pripravljajo nov napad v zvezi z vprašanjem brezposelnosti

London, 29. januarja. AA. Na snočnji razpravi spodnje zbornice o zakonu glede trgovinskih sporov in delavskih organizacij je bivši angleški zakladni minister Winston Churchill ostro napadel vlado ter poudaril, da je konservativna vlada izpremenila leta 1927 zakon o delavskih organizacijah s privoljenjem velike večine naroda. Govornik je označil izpreminjalni predlog k zakonu o delavskih organizacijah za škodljiv državi, industriji in samim delavskim organizacijam. Sir Stafford Cripps je dejal, da je zakon z leta 1927 omejitve več, nego je bilo potrebno, delovanje delavskih organizacij. Govornik je dalje naglasil, da bo sedanjí izpreminjalni predlog odpravil to krivico in obnovil delavske pravice. Končno je dobila vlada pri glasovanju večino 25 glasov. Za vlado je glasovalo 277

proti pa 252 poslancev.

London, 29. januarja. AA. Konservativci so sklenili prehiteti liberalno resolucijo o vprašanju brezposelnosti in predlagati nezaupnico vladi. Konservativna resolucija izraža vladi nezaupnico zaradi vse večjih izdatkov v času, ko je z ozirom na vladajočo gospodarsko krizo strogo varčevanje za omejitev brezposelnosti nujno potrebno.

Narodni izvrševalni odbor delavske stranke je odklonil predlog sira Oswalda Mosleya, naj se skliče izredna konferenca delavske stranke, ki bi razpravljala o vprašanju brezposelnosti.

London, 29. januarja. AA. Dne 19. januarja je bilo v Angliji brezposelnih 2.608.406 oseb, to je za 27.762 manj napram preteklemu tednu.

Italijanski tisk o Bethlenovem posetu na Dunaju

Fašistovski listi mu pripisujejo veliko važnost - Madjarska mora vztrajati pri svoji revizionistični politiki

Rim, 29. januarja. n. Fašistovski tisk pripisuje veliko važnost posetu madjarskega ministrskega predsednika na Dunaju in obnovi madjarsko-avstrijskega pakta o prijateljskih odnosih. »Tribuna« pravi, da morata Madjarska in Avstrija živeti v prijateljstvu, ker sta ena na drugo navezani. Vojna je zmanjšala njun teritorij in ko so sklepali mirovne pogodbe, so celo mislili na to, da bi ustvarili koridor, ki bi ju popolnoma ločil. Danes Avstrija in Madjarska ne mislita na politično unijo, vsekakor pa morata zgraditi močno bazo za čim tesnejše politično sodelovanje. Za obe državi je življenjskega pomena, da skupno branita svoje interese in da z medsebojnim gospodarskim sporazumom skupno rešujeta vse današnje gospodarske težave. Madjarsko-avstrijski prijateljski pakt in pakt o arbitraži, ki so ga sklenili leta 1923, se bo obnovil in razširil. To je velikega pomena. Grof Bethlen na Dunaju ne bo pozabil ponoviti ono, kar je pred kratkim dejal v Berlinu, namreč, da bo Madjarska vztrajno poskušala mirnim potom

doseči revizijo mirovnih pogodb. Naravno, da bo to izzvalo protest v Pragi in Parizu, toda kako bi bilo mogoče od Madjarske zahtevati, da se odpove vsem svojim upravičenim zahtevam! Končno, zaključuje »Tribuna« prav po sofistovski, je to tudi v interesu miru, ki v nobenem slučaju ne sme nasprotovati čuti pravičnosti. Madjarska ima pravico zahtevati revizijo mirovnih pogodb. Izgubila je tri petine svojega nekdanjega ozemlja. Razumljivo je, da ne more zahtevati, da bi ji povrnil vse, kar je zgubila. Toda vsekakor opravičeno stremi za tem, da reši vsaj nekaj. Madjarske meje je treba popraviti v skladu z etničnimi in gospodarskimi potrebami Madjarske.

»Resto del Carlin« meni, da je gospodarsko sodelovanje med Budimpešto in Dunajem posebne važnosti. Bethlen je po njegovem mnenju prav storil, ko je opozoril, da se morata Avstrija in Madjarska zaradi svojega gospodarskega in političnega razvoja nasloniti na Nemčijo in Italijo. To bo v interesu ne le Madjarske in Avstrije, nego tudi Evrope sploh.

Ustaljen politični položaj v Avstriji

S finančno poravnavo je bila vlada dr. Enderja močno utrjena

Dunaj, 29. januarja. d. Pri današnjih razgovorih načelnikov političnih strank je izjavil zvezni kancelar dr. Ender, da se mora na vsak način zavzeti za odločitev predsedniških volitev do jeseni. Narodni svet stoji pred novimi težavnimi deli. V bližnjih mesecih se mora izvesti reforma vsega socialnega zakonodajstva.

Dunaj, 29. januarja. d. V krščansko-socialnem klubu so včeraj debatirali o finančni poravnavi. V debato je posegel med drugimi tudi notranji minister Winkler in izjavil, da neposvečeni nimajo nobenega pojma o tem, s kakšnimi velikan-skimi težavami je bila zvezana rešitev te-

nje zasedanje še uspešnejše, ker bo sodelovanje še večje in zato tudi veljava banskega sveta tem večja. Zopet se uveljavlja politična zrelost našega naroda in vse priznanje bankskemu svetu, da je podal ta dokaz.

ga problema. Da je prišlo do kompromis-a, se je zahvaliti v glavnem osebnosti zveznega kancelarja dr. Enderja in pa obojestranskemu ozračju zaupanja. Dan, ko je bil podpisan dogovor med obema skupinama narodnega sveta, lahko z mirno vestjo označimo kot dan preokreta v vsem političnem položaju Avstrije, ki pa so ga seveda pripravili že dogodki od 9. novembra l. l. Ministre Winkler je poudarjal, da je s finančno poravnavo silno utrjen položaj Enderjevega kabineta. Na drugi strani pa bo še veliko težje prišlo do veljave kot do slej krtovo delo nasprotnikov. Smemo sklepati, da bodo iz tega spremenjenega položaja tudi v bodočnosti nastale dobre posledice.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 29. januarja. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Oblačno, od časa do časa padavine, najbrže tudi južno vreme; v prostih legah vetrovno, na vzhodnem robu Alp temperatura nesigurna.

Velik potres v Albaniji

Rim, 29. januarja. n. O katastrofalnem potresu v Albaniji prinašajo današnji listi podrobna poročila iz Tirane. Potres so najbolj čutili v Korči. Po došlih informacijah se je porušila tam pravoslavna cerkev. Preko 500 hiš je močno poškodovanih, tako da v njih ni mogoče več prebivati. Življenje so izgubile 4 osebe. V okolici Korče je potres napravil samo neznatno škodo, zato sodijo, da je bil epicenter potresa v neposredni bližini Korče. Potres je poškodoval tudi električne vode, tako da je bilo vse mesto ponoči v temi. Dva aeroplana sta poletela iz Drača na mesto nesreče s sanitetnim materijalom. Po informacijah, ki jih je dobila »Tribuna«, se je porušil tudi neki ženski internat. Pri tem je bilo več učenk ranjenih. Porušil se je tudi mestni muzej. Med prebivalstvom je zavladala panika, tako da so se ljudje po večini razbežali po okolici. Ob-lastva so takoj ukrenila potrebno, da nudi prvo pomoč oškodovancem.

Ministri v Zagrebu

Zagreb, 29. januarja. AA. Minister brez listnice dr. Kosta Kumanudi, finančni minister dr. Švrljuga, minister za kmetijstvo dr. Šibenik, minister za socialno politiko in narodno zdravje Nikola Preka so prispeli v Zagreb in referirali Nj. Vel. kralju o tekočih zadevah svojih resorjev.

Za spomenik kralju Petru v Dolnji Lendavi

Čakovec, 29. januarja. n. Odbor za postavitve spomenika blagopokojnemu kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Dolnji Lendavi je te dni priredil zabavo, pri kateri je bil izvoljen najlepši plesni par. Za spomenik je odbor do sedaj dobil precej lepe prsotvoljne prispevke. Tako je varaždinski Oficijski dom poslal 1000 Din in Posojilnica v Turnišču 500 Din. Vsega skupaj so do sedaj nabrali okrog 15.000 Din.

Smrt dr. Vojislava Veljkovića

Beograd, 29. januarja. l. Snoči je v 66. letu starosti preminul dr. Vojislav Veljković, ugleden finančnik ter politik in bivši minister. Smrt je nastopila ob 19. uri zaradi hripe. Dr. Veljković je bil na krajšem potovanju, kjer je obolel. Po njegovem povratku so v njegovi bolezn nastopile komplikacije. Za seboj pušča pokojni g. dr. Veljković vidne sledove v našem političnem in gospodarskem življenju.

Izenačenje zagrebske muzičke šole s konservatorijem v Ljubljani

Beograd, 29. januarja. AA. Na podlagi mneneja glavnega prosvetnega sveta je minister za prosveto odredil to-le:

1. Da se letna izpričevala državne muzičke akademije v Zagrebu enakovredna z letnimi izpričevali državnega konservatorija v Ljubljani;
2. da je diploma državne muzičke akademije v Zagrebu enakovredna z diplomom državnega konservatorija v Ljubljani.

Nova odredba o plačevanju šolnine

Beograd, 29. januarja. AA. Ker privatne kulturne šole ne smejo obstajati, če se ne plačuje šolnina, je ministrstvo za prosveto sklenilo, da stopi sklep, po katerem se šolnina v privatnih šolah neha plačevati, iz veljave.

Šahist dr. Vidmar v Sarajevu

Sarajevo, 29. januarja. l. Jutri prispe v Sarajevo znani jugoslovanski šahovski prvak dr. Vidmar. Tu bo odigral nekaj partij. Dr. Vidmar se sedaj mudi v Zenici.

Drobiž z vsega sveta

London, 29. januarja. AA. Danes opoldne so upepelili v Goldersgreenu truplo umrle ruske plesalke Ane Pavlove.

Cerkveni obredi so se vršili v ruski kapeli buckinghamške palače. Soprogo umrle plesalke je zaprosil svojejske oblasti, naj dovoli prenos pepela pokojnice v Leningrad, kjer je živila pred 17 leti. Sovjetske oblasti so tej prošnji ugodile.

Madrid, 29. januarja. AA. Španska kraljica je v spremstvu markize Carlsbrooke odpotovala v London, kjer bo posetila bolno princesnjo Beatrico. Španski kralj je dovolil kraljici, da odpotuje.

Curih, 29. januarja. AA. Stanje ranjenega konzula Bianchija je skoraj neizpremenjeno. Ranjenec je prejel mnogo brzojav, v katerih izražajo obžalovanje atentata.

Rim, 29. januarja. AA. Italijanska vlada je odklonila od Društva narodov predlagano reformo koledarja.

Moskva, 29. januarja. AA. Sovjetska vlada je pričela graditi tri zrakoplove, ki bodo zgrajeni do leta 1932. Zrakoplovi bodo imeli 7 tisoč do 20 tisoč kubičnih metrov.

Atene, 29. januarja. AA. Zaradi strašnega širjenja gripe je bil grški parlament odgođen na nedoločen čas.

London, 29. januarja. AA. Angleška vlada je sklenila strogo preiskavo poslovanja londonske policije, ker ni zadnje čase odkrila zločinov.

Tirana, 29. januarja. AA. V okolici Korče so zabeležili močan potres. Porušenihi je bilo več hiš in ubitih več oseb.

Newyork, 29. januarja. AA. V Šaferju v severni Dakoti je razjarjena množica zvezala sod-nika, udrla v zapore in odvedla nekega mlad-nika, ki je priznal, da je umoril nekega moža in njegovo družino. Množica ga je odvela s avtom do nekega mostu in ga obesila.

visokost morda ne sklonila niti k tlom, da ne govorim o smrtni nevarnosti.

Slepi razbojnik in njegove krivice

Ljubljana, 29. januarja.

Odkar je odpravljena porota, ima naša javnost mnogo manj prilike, pogubljati svoje živce in svoj srčni mir in tesniti svoj bedni dušni glad z vedno svežim, vedno novim senzacionalnim blagom. Odnos tistega majhnega, revnega človeka, iz katerega se je od nekdanjega rekrutiralo največ navdušenih gledalcev porote, stalnih abonementov na vsa zla dejanja, nezgode in tragedije, kar jih je prišlo v roke pravice, odnosa preproste javnosti do kriminala je bil vedno malo bolesten, skoraj perversen. Človek se sam sebi zdi vedno precej moralen, pošten in čist, vedno si misli o sebi, da ima čiste roke in da bi bil on lahko merilo za dejanja in nehanja drugih ljudi — pa kaj merilo: sodnik bi jim lahko bil in jim tudi je. Pa je vendarle res, da je najbrž v vsakomer izmed nas tudi malo tistega, čemur pravimo kriminal, in da je mnogo, zelo mnogo stvar naše življenjske sreče, ali izbruhne ta stvar na dan in nas tako vrže v konflikt z družbo in njenimi življenjskimi normami, ali pa prehodimo vse svoje življenje po potih in trotoarjih, ki so jih te norme določile za hojo od zibelke do groba vsem ljudem. Razvoj znatnosti, čezdalje globlje spoznavanje narave in vsega človeškega gre brez dvoma za tem, da izpriča in uveljavi — ne kakšno absurdno enakost, kakršno sanjajo zanesenjaki — temveč etično enakost vseh ljudi pred usodo, to se pravi: vsakemu človeku pod soncem se utegne pripetiti, da se še znajde kedaj v položaju, iz katerega se ne bi mogel oteči nazaj v življenje na noben drug način, kakor da prekriži norme, ki jih predpisuje družba (in ki jih soppredpisuje sam, saj je vendar sam tudi tvoren del družbe) in da tako zapade v kriminal. Če je dovoljeno malo freudovske psihologije, je morda prav zaradi tega toliko naslade nad kriminalnimi dogodki na svetu, ker je v človeku toliko podzvestnega strahu pred zločinom, ki ga utegne nekega lepega dne napraviti sam.

Ko sem tele dni čital poročila o znanem dolenskem tatu, ki so ga oslepljenega obsodili na nekaj let, sem se domislil, kako življenje pravzaprav že pred justico in mimo nje poravnava vse, kar se v njem zgodi narobe. Iz časopisnih vesti in iz številnih komentarjev, ki jih kolportira publikum med seboj, je menda malo težko dognati, kako je bilo s tisto kroglo, od katere je oslepel: eni pravijo, da si jo je v zadnjem obupu s samomorilnim namenom sam pognal v glavo, drugi spet, da ga je zadela v divjem boju z žandarji. Pa to je zdaj skoraj vseeno. Neki čuden, zmagoovit red je v naravi, na svetu in med ljudmi: ničesar ni mogoče napraviti zoper sočloveka in zoper življenje, ne da bi bil človek kaznovan. Vsako krivo dejanje, ki ga storimo, vsak neznamen pregrešek, ki ga priženemo, pade na nas nazaj in nas toliko stre, kolikor smo sami potli okrog sebe. In paragrafi tega večnega reda so trši, kakor so paragrafi justice: tista krogla v glavo in slepota po nji je pravzaprav ječa do smrti, sodišče pa je priložilo samo par let.

— **Zaščita upnika.** Nj. Vel. kralj je na predlog ministra pravde po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o pobijanju pravnih poslov izven konkurza. Novi zakon je velike važnosti za vse naše gospodarstvo, posebno za naš kredit. V interesu kredita je potrebno, dati upniku čim večjo zaščito pred škodo, ki mu grozi v primeru nevestnosti dolžnika ali njegovih mahinacij. Zaščita upnika je cilj tega zakona.

— **Potres.** V torek ob 21. uri 20 minut in 5 sek. je bil zaznamovan v Zagrebu hud potres v oddaljenosti 7260 km. Potres je bil najbrže v prednji Indiji. V sredo ob 6. uri 57 minut in 45 sek. pa je bil zaznamovan potres v oddaljenosti 1000 km, in sicer najbrže iz Bolgarije ali iz Grčije.

— **Zakon o socialnem zavarovanju.** Zastopniki vseh gospodarskih zbornic in naših državi se bodo sestali 2. februarja v prostorih industrijske zbornice v Beogradu, da se domenijo o predlogu zakona o socialnem zavarovanju.

Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izvršitev. 398

Kamnik

Kamnik se ni preskrbljen z ledom. Velike preglednice in skrbni povzročajo kamniškim gostilničarjem in mesarjem pomanjkanje ledu. Kamnik nima stoječih in mirnotekotih vod, na katerih bi se tudi ob manjšem mrazu napravil led, zato ga mora dovažati iz Križa in Črne. Enodo dvurna vožnja močno podraži led, vsak voz pride na okrog 70 do 80 Din. Letos je šla za led posebno trda. Kamniške ledenice so le do polovice polne, pobrali so pa v bližnji in daljni okolici vsega. Ako ne nastopi v kratkem noven mraz, bodo morali dobaviti še ostali led, ki ga potrebujemo iz Kranjske gore, oziroma iz Koroške. Skoro edini ribnik v Kamniku, kjer se napravi tudi v tako neugodni zimi, kakor je bila letošnja, toliko ledu, da bi z njim krili lahko tri četrtine domače potrebe, pa je za naše gostilničarje in mesarje brez haska. To je namreč ribnik v smodnišnici. Uprava smodnišnice pa noče odstopiti Kamničanom potrebne ledu. Kako naj si razlagamo to?

Jz Dravske banovine

d Vsem, ki se naroče na »Jugoslovana« s 1. februarjem, dopolnimo brezplačno vse dosedaj izišle podlistke romana »Pot nazaj«.

d Službeni list kr. banske uprave Dravske banovine št. 7. z dne 27. januarja 1931. ima sledečo vsebino: Zakon o lekarnah in nadzorstvu nad prometom z zdravili. Ukaz o otvoritvi poslaništva kraljevine Jugoslavije v Tokiu. Pravilnik o pokopavanju, izkopavanju in prenašanju mrličev; Pravilnik o zatiranju nalezljivih bolezni v skupnih stanovanjih z večjim številom oseb; Razglas o odmeri ljudskega dela, odnosno odkupnine na osnovi uslužbenskega davka; Razglas o bolnišnih pristojbinah za banovinske bolnice.

d Sokol v Kočevju bo priredil jutri ob 20. uri v vseh prostorih hotela Trst predpustno veselico.

d Pevski zbor UJU priredi v nedeljo 1. februarja v prostorih Trgovskega doma v Ljubljani zabavni večer s plesom. Začetek ob 20.

d Vreme. Barometer je kazal včeraj ob 7. v Ljubljani 759,3, v Mariboru 759,3, termometer v Ljubljani ob tem času —1,4, v Mariboru —3. Relativna vlaga je znašala v Ljubljani 85%, v Mariboru 86%. V Ljubljani je pihal NE, v Mariboru je bilo mirno. Oblačnost je znašala 10. Deževalo je samo na Rabu (3 mm do 7 ure). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 5,4, najnižja pa —2,4, v Mariboru —3, v Mostaru —2, v Zagrebu 1, v Beogradu —3, v Sarajevu —1, v Skoplju —6.

Ljubljana

Petek, 30. januarja 1931., Martina. Pravoslavni: 17. januarja, Antonije.

Nočno službo imata lekarni Piccoli na Dunajski cesti in Bakarič na Sv. Jakoba trgu.

d Ljubljanski trgovski akademiki na svetosavski proslavi v Beogradu. Beogradska trgovska akademija slavi kot vse druge srbske šole praznik sv. Save jako slovesno. Na povabilo direktorja beogradske trgovske akademije g. dr. Miladinovića se je udeležila letošnje proslave deputacija desetih dijakov ljubljanske trg. akad. pod vodstvom g. prof. dr. Slodnjaka. Namen skupnega slavljenja sv. Save ob udeležbi srbskih, hrvatskih in slovenskih trg. akademikov — bodočih stebrov našega narodnega gospodarstva — je v tem, da se dijaki med seboj spoznavajo in zbližujejo. Srbska iskrena gostoljubnost je presenetila in navdušila naše trg. akademike in pripomogla do popolnega uspeha te prireditve.

d Ribarskega društva v Ljubljani občini zbor bo to soboto 31. t. m. ob 20. v hotelu Miklič. Na dnevnem redu so tudi volitve odbora v smislu novih pravil. Poročilo o delovanju odbora bo podal predsednik, ki bo tudi poročal o intervenciji pri g. banu glede pristojbin za ribarske karte in glede banovinske davštine na ribolove. Zborovanje bo zanimivo, zato vabimo nanj vse člane.

**POD POKROVITELJSTVOM
NJEG. VEL. KRALJA ALEKSANDRA I.**

V. REPREZENTANČNI PLES

31. I. 1931

»UNION«

31. I. 1931

»UNION«

SLUŠATELJEV ALEKSANDROVE
UNIVERZE

Jz drugih banovin

V Beogradu so zgradili v 12 letih 4000 novih stavb

Od leta 1919 do 1930 se je Beograd popolnoma prenovil. Kdor ga je poznal pred letom 1919, ga zdaj ne more več spoznati, toliko so v Beogradu gradili. Regulacijski načrt za Beograd še ni popolnoma izvršen, toda od leta do leta urejajo ulice in grade nove hiše in palače ter dobiva mesto vedno bolj velike mestno lice. Neštivilne bajte so podrli in bivša beogradska okolica je danes že del mesta.

Statistika kaže, da so v Beogradu zadnjih 12 let zgradili več hiš kakor v desetletjih pred vojno. Od leta 1919 do 1930 so zgradili v Beogradu 3685 novih stavb v vrednosti 2.379.099.424 Din, pri čemer pa niso vštete številne in velike državne občinske zgradbe. Če se vštete še te, so v Beogradu zgradili zadnjih 12 let 4000 stavb, katerih vrednost znaša okoli 3 milijarde dinarjev. Največ hiš je eno- in dvanadstropnih. V teh novih zgradbah je 12.568 stanovanj in 1523 trgovin.

Zanimivo pa je, da so leta 1930 v Zagrebu gradili več nego v Beogradu. In sicer v Beogradu 273 hiš z 2408 sobami, v Zagrebu pa 418 hiš z 3095 sobami. Razen tega so lani v Zagrebu zgradili 8 tovarn, v Beogradu pa niti ene.

Ljubezenska drama

Seljaka Karla Jambora iz Bačke Palanke je žena zapustila že pred letom dni in živila v divjem zakonu s seljakom Josipom Brandelkom. Karlo pa žene ni mogel pozabiti in je večkrat poskušal pregovoriti jo, da bi se vrnila v njegovo hišo. Toda ni uspel.

Pred dnevi jo je zopet poiskal v hiši svojega tekmeča in jo prosil, naj se vrne. Žena pa o tem ni hotela nič slišati. Tedaj je Karlo v

■ Iz včerajšnjega poročila o občnem zboru društva »Pravnik« je pomotoma izpadlo več članov odbora. Odbor sestoji iz predsednika dr. Danila Majarona, odborniki pa so: dr. Bežek, dr. Dolenc, dr. Grasselli, notar Hudovernik, dr. Rutar, dr. Lajovic, dr. Souvan, dr. Krašovec, dr. Jančič, svetnik Kuder, dr. Urbanc in dr. Lučovnik, preglednika dr. Tehavčič in dr. Žirovnik.

■ Odprta noč in dan so groba vrata. V splošni bolnici sta umrla Andrej Polajnar, 6 mesecev star sin žandarmerijskega narednika iz Hotedriše in Franc Gerlah, 4 mesece star, sin posestnika in gostilničarja iz St. Vida pri Stični.

■ Vajeniško predavanje. Zveza obrtnih združenj v Ljubljani priredi v torek 3. februarja t. l. ob 19. uri v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani, Krekov trg, 10 vajeniško predavanje. — Predava g. dr. Krajec o prvi pomoči pri neizgledih. Vstopnina je prosta. — Vabljeni so tudi obrtniški mojstri in pomočniki.

■ Šentjakovski gledališki oder ponovi v nedeljo 1. in v ponedeljek 2. februarja burko »Prostozidarije« z običajno zasedbo. Predprodaja vstopnic pri gospodu Milošu Karničniku na Starem trgu.

■ Ali ste že kupili vstopnico za II. simfonični koncert letošnje sezone, ki bo v petek 6. februarja ob 20. uri v Unionski dvorani in na katerem bo izvajalo orkestralne točke 80 godbenikov pod vodstvom dirigenta L. M. Škerjanca? Stopite nemudoma v Matično knjigarno.

■ Razstava Matije Jame bo odprta le še kratak čas. Razstavljenih 80 del vzbuja splošno hvalo in je bilo dosedaj kupljenih pet slik; mestna občina ljubljanska si je nabavila za svojo zbirko Pogled na Šenklašč. Upamo, da bodo pred zatvoritvijo razstave ljubitelji dobrih slik naše umetnosti od mojstra Jame kupili še kaj; poleg kupcev naj pa pridejo tudi gledalci v obilnem številu, kajti zaradi obiska zaslužijo ljubljanci do sedaj vso grajo.

■ Razstava Siraheve zbirke v Narodnem domu se bo definitivno zaprla v sredo 3. februarja. Tudi obisk te razstave ni dovoljen in želja prirediteljice Narodne galerije, da si šetaleci v Tivolji vsaj v nedeljo in na praznik razstavo ogledajo. Vso hvalo pa izreka Narodna galerija ravnateljstvu mestne ženske gimnazije, dvorazredne trgovske šole in zavodom pri Uršulinkah ter upa, da si bodo do zatvoritve ogledale razstavo tudi ostale srednje šole.

■ Nesreča na Sv. Petra cesti. Nepreviden kolesar je včeraj povozil na Sv. Petra cesti 48-letno zasebnico Marijo Golijevo iz Most. Prepehali so jo z rešilnim vozom v splošno bolnico.

■ IV. interna produkcija gojencev državnega konservatorija bo v petek 30. t. m. ob 6. do pol 8. ure zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Nastopijo gojenci iz šole prof. Jeraja: Pianecki Zoran; iz šole prof. Janka Ravnika: Krmpotič Ivica in Lipovšek Marijan; iz šole prof. Jana Šlaisa: Marin Ladislav; iz šole prof. Wisting-

hausnove: Lahajnar Marija in Sok Dragica; iz šole prof. Fedranspergove: Bernot-Golob Franja, Meze Anita, Krmpotič Ivica, Švigelj Cveto; iz šole prof. Osipa Sesta: Juvanec Ferdo, Brišnik Miloš. — Vstop prost.

Maribor

m Ustanovitev podružnice Kmetijske družbe v Razvanju. V nedeljo, dne 8. februarja popoldne ob 14. uri bo v razvanjski šoli ustanovni občini zbor podružnice Kmetijske družbe za občino Razvanje pri Mariboru in sosednje kraje.

m Zborovanje Zveze gostilničarskih združenj. Včeraj je imela Zveza gostilničarskih združenj za mariborsko okrožje v hotelu »Orel« svoj letni občini zbor, ki se ga je udeležilo 76 delegatov. Občnemu zboru so prisostvovali tudi ravnatelj Narte Velikonja kot zastopnik banske uprave, dr. Pretner iz Ljubljane, kot zastopnik Zbornice za TOI in inspektor Založnik. Zborovanje je vodil hotelir Franjo Zemljčič.

m Akademija naraščaja JS. V ponedeljek na Svečnico popoldne ob 16. uri bo v Narodnem domu akademija naraščaja Jadranske Straže. Nastopila bo mladina ljudskih in srednjih šol z izbranim programom, tako da bo prireditve izredno zanimiva.

m Pripravljalni odbor za ustanovitev sokolskega društva v Krčevini poziva vse prijavljene člane in naraščajočega spola, da pridejo v soboto 31. t. m. ob 19. uri v krčevinsko šolo, kjer dobe obvestila o telovadnem redu in telovadnici. Najbrž se bo na tem sestanku predavalo tudi o pomenu in nalogah sokolstva.

m Šolska kuhinja v Krčevini. Z 19. januarjem je začela poslovati na ljudski šoli v Krčevini šolska kuhinja. V glavnem ednurno ob 10. uri delijo vsak šolski dan po 40 porcij juhe, med toliko fizično najslabših in najpotrebnejših otrok iz vseh razredov. Vodašvo šole prosi posestnike iz šolskega okoliša, da bi darovali za šolsko kuhinjo masti, mleka, jaje, smetane in druga živila.

Sobota 31. januarja 1931

ob 20. uri tradicionalni

planinski ples

SPD Maribor v vseh prostorih dvorane »Union«

m Lutkovo gledališče. V sokolskem lutkovem gledališču v Narodnem domu se bo na Svečnico, dne 2. februarja popoldne ob 15. uri uprizorila štiridejanka »Obuti mačke«.

m Planinski ples. Med mariborskimi predpustnimi prireditvami je planinski ples vsako leto višek zabave. Letošnji bo jutri, v soboto zvečer v vseh prostorih dvorane »Union«. Priprave za ples so ogromne in bodo zadovoljile vsakogar.

m Za brezposelne. Borza dela v Mariboru išče nujno: 20 viničarjev in pristavnikov (majerjev), 5 hlapcev, 2 čevljarja, 2 kočijaža, 1 kleparja, 1 električar, 2 kolarja, 1 črkoslikarja, 2 slikarja, 1 kovača za izdelovanje orodja, 1 šoferja, 1 fotograf, več vajencev mizarске, kovaške, krojaške, čevljarске in drugih obrti, 15 kuharic, več služkinj, sobaric, varuš, vzgojiteljic, 10 dekel, 1 prodajalko za slaščičarno, 1 blagajnico in 1 šiviljo vajenke.

m Premiera Shawovega »Ljubimec«. Po Shakespearju in angleško slovostvo imelo dramatika, ki bi se mogel meriti z Bernardom Shawom, tako glede kvantitete kakor kvalitete oderskih del. Tudi v Mariboru so se že igrala njegova dela, jutri, v soboto zvečer, bo pa premiera njegove duhovite komedije »Ljubimec«. Delo je režiral g. Vladimir Skrbinec. Med drugim in tretjim dejanjem ne bo odmor. Predstava bo za abonente reda B.

m Stanje poškodovancev pri nesreči v Konjicah. Obe težko ranjeni žrtvi grozne avtomobilske nesreče v Konjicah, sofer Matela in ga. Stefanija Jurčičeva, ki ležita v bolnici, sta izven nevarnosti za življenje. Zdravljenje poteka normalno.

m Nesreča. Štirinštiridesetletni hlapec Franjo Jungman se je v sredo pri sekanju drv usekal s sekuro v nogo. Odpremiti so ga morali v bolnico.

m Sokolska predstava v Studencih. Na Svečnico zvečer ob 19.30 bo v Sokolskem domu v Studencih predstava igre »Zmešnjava nad zmešnjavo«. Igral bo dramski odsek Sokola na Pohorju.

m Pohorska vzpenjača. Zadruga Pohorske vzpenjače bo imela danes, v petek ob 20. uri v hotelu »Orel« letošnji občini zbor. Na tem občnem zboru se bodo pretresali tudi najnovejši načrti za realizacijo tega projekta.

m Usoda Jaroslava Čoha. V sredo je bil iz tukajšnje bolnice odpuščen bivši dijak Jaroslav Čoh, glavni akter znanega lingiraneja roparskega vloma na Ruški cesti. Na policiji so ga ponovno zaslišali in na intervencijo predstojnika policije g. Vekoslava Kerševana se je zavzela zanj mestna občina s tem, da mu je do nadaljnjega preskrbela hrano v Ljudski kuhinji in tudi stanovanje. Čoh je bil sodišču sicer prijavljen, vendar pa ne aretiran, ker je izvršil svoje dejanje v obupu vsled skrajne bede. Tako je naša policija ponovno pokazala tudi svojo človekoljubno stran. Morda bi se tudi kdo našel, ki bi nesrečnemu mladenčcu preskrbel kakšno službo?

m Mariborski spomeniki. Maribor je imel pred osvoboditvijo razmeroma mnogo spomenikov, ki so pa vsi preveč spominjali na nemške čase in stare Avstrije, zato so se odstranili. Neokrnjen je ostal samo spomenik župana Tapeinera pred palačo Mestne branitnice. Nemški napis na njem je bil ob prevratu porinjen, čez pa so pozneje pokrili platno. Či je naposled odpadlo, in danes stoji spomenik zopet razglašen — v sramoto Mariboru. Podstavek Tegetthoffovega spomenika v parku na Jugoslovanskem trgu je v sedanjih razvalinah — druga sramota. Tretja je pa skrita v parku. Bilo bi tedaj nujno potrebno, da bi se Tapeinerev spomenik osnažil

in opremil z novim, slovenskim napisom, podstavek Tegetthoffovega spomenika odstranil in prostor na pomlad spremenil v cvetlični nasad, tretji spomenik v parku pa naj bi se ali odstranil ali pa preuredil, kakor sta še dva, eden v spomin na osvobodjenje Maribora, drugi na majsko deklaracijo. To vendar ne bi veliko stalo. Prav tako bi pa bilo tudi potrebno, da bi se javnosti pojasnila usoda fonda za spomenik kralju Petru. Po mestu se o tem širijo čudne vesti.

m 8 sejma za prašice. Na zadnjem sejmu za prašice v Mariboru je bilo 117 živali. Prodajali so se: mladi, do 9 tednov stari prašiči po 100 do 150 Din, 3 do 4 mesece stari 250 do 350, 5 do 7 mesecev stari 400 do 450, 8 do 10 mesecev stari 550 do 650, 1 leto stari pa po 900 do 1200 Din eden. Meso žive teže se je prodajalo po 8 do 10 Din, mrtve teže pa 11 do 12 Din kilogram. Prodanih je bilo 44 živali.

m Poravnalo postopanje. V poravnalnem postopanju sta trdili dr. Anton Badl, trgovina z usnjem in Ludovik Uhlir, delikatesna trgovina, obe na Glavnem trgu.

m Se en samomorilni poskus. V zadnjih dneh se samomorilni poskusi v Mariboru širijo kakor epidemija. V sredo se je hotel posloviti od življenja zopet 22letni Miroslav Č. iz predmestja sv. Magdalene. Vendar so ga še pravčasno našli, odpeljali v bolnico, kjer so mu izprali želodec in ga ohranili za ta svet. Vzroka ni hotel povedati.

Gelje

* Svetosavska zabava. Kdor ni prejel vabila za to prireditev, naj to blagohotno opusti in naj ga zahteva od prote g. Čudiča ali pa od akad. slik. g. Modica.

* Kmetijska podružnica v Celju bo imela svoj občni zbor v nedeljo 1. februarja ob 8.30 v občinskem uradu na Bregu. Kmetovalci-gospodari so vabljeni k polnoštevilni udeležbi, ker današnji gospodarski položaj je resen in zahteva cellega človeka na svojem mestu. Zato iščite poduka in zaslonbe v svoji stanovski organizaciji! Ob tej priliki se bo tudi pobrala članarina.

* Dve uspešni predavanji. V ponedeljek zvečer je v meščanski šoli predaval znani pedagogični pisatelj iz Maribora g. prof. dr. Zgeč o spolni vzgoji otroka. Obisk je bil zelo dober, zlasti paje aktualnost teme dokazalo dejstvo, da je prišlo mnogo staršev, ki še niso nikoli bili na predavanjih Ljudskega vseučilišča. Predavatelj je v obliki razgovora med ženo in možem predložil nujnost spolne vzgoje mladine, če nečemo, da bi se ona na cesti na umazan in škodljiv način seznanjala s to platjo življenja. Povdarjal je, da je pa neobhodno potrebno, da se tej vzgoji pridruži še splošna vzgoja po modernih načelih. V ponedeljek 9. februarja bo predavanje nadaljevalo. — V Ljudskem domu je ob lepih skiopisnih slikah predaval tajnik ljubljanskega aerokluba g. dr. Rape o letalstvu. Tudi dober obisk na tem predavanju je pokazal, koliko zanimanje vlada med ljudstvom za letalstvo.

* Regulacija Hudinje. Županstvo občine Škofja vas je pri celjskem sreskem načelstvu prosilo za podelitev vodopravnega dovoljenja za zavarovanje regulacijskih zgradb na Hudinji, zgrajenih v letih 1927 do 1929 ter za podaljšanje regulacije do Šmarjeteškega mostu, zgrajenega praga pod tem mostom in zavarovanje levega obrečja med mostom. O tem se bo vršila komisijska obravnava v četrtek 5. februarja ob 9. s sestankom pri šmarjeteškem mostu. Mejaši in interesi se vabijo, da obravnavi prisostujejo.

* Delovni trg. V času od 18. do 24. januarja je pri celjski Borzi dela iskalo zaposlitve 568 moških in 175 žensk, dela je bilo samo za 19 moških in 18 žensk, dobilo je delo 13 moških in 6 žensk, brisani so bili iz evidence 3 moški in 1 ženska, koncem tedna je ostalo v evidenci 552 moških in 163 žensk.

* Nočno lekarniško službo ima od jutri sobote 31. januarja do prihodnjega petka 6. februarja lekarna »Pri križu« na Kralja Petri cesti.

* Gostovanje ljubljanske drame. V torek 3. februarja gostuje dramski ansambl ljubljanskega Narodnega gledališča v celjskem Mestnem gledališču. Igrali bodo znano dramo »Sveti plamen« v režiji g. Skrbinskega.

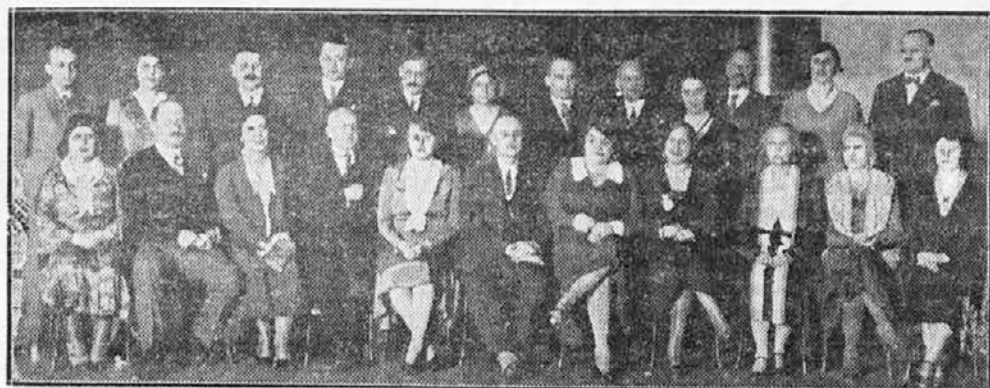
* Dobava gramoza za državno cesto. V petek 27. in v soboto 28. februarja bo v pisarni tehničnega oddelka sreskega načelstva prva ustna licitacija za dobavo gramoza za prago od km 43/32 do 110 državne ceste Ljubljana-Maribor.

* Nalezljive bolezni v mestu in v okolici. V času od 8. do 14. januarja je bilo stanje nalezljivih bolezni sledeče: legar v okolici 5, škrlatica v okolici 8, v mestu 2; davica v okolici 2, šen v okolici 2, 1 slučaj krčevite odrevenelosti v okolici je ozdravel.

* Izguba. V sredo zvečer je bil v mestu izgubljen dragocen dvojni manšetni gumb iz zlata ter z briljantom. Najditelj ga naj proti dobri nagradi odda na policiji.

* Tatovi pasjih znakov. V zadnjem času se pogosto dogaja, da neznani zlikovci krađe pasje znamke. Tako so te dni volčaku trgovca g. Dobovičnika ukradli kar ovrtnik z znamko vred. Kdor bi počel takega tatu opaziti, naj opozori nanj najbližjega stražnika.

Dve drzni tatvini
V torek popoldan se je s svojim avtomobilom pripeljal v mesto neki trgovski potnik iz Zagreba. Avto je pustil pred kavarno »Merkur«, sam pa je odšel v nasproti ležečo kavarno »Evropo«, da bi popil kavo. Sedel je k oknu, da lahko opazuje avto onstran ceste. Med kratkim časom, ko je stopil v kavarno, pa mu je nekdo iz avtomobila vkradel rjav plašč iz jelenove kože, obšit s krznom, vreden 2000 Din. — V sredo zvečer so pri trgovcu g. Jagodcu na Bregu opazili, da je nekdo vkradel cel servis srebrnega jedilnega orodja, vreden 3400 Din. Stanovanje leži v visokem pritličju, okno na cesti pa je bilo ves dan odprto. Očitno se je tat ob nastopu mraka splazil v sobo, vzel servis ter po isti poti zopet zginil. Pred nakupom vkradenih stvari se svari. Obe tatvini sta zares predrzni, kajti zgodili sta se po dnevi ter na prometnem kraju.

Odbor JCLige v Ljubljani s konzulom ČSR g. inž. Ševčikom.

Še otroka - pa že zločinca

15 in 14 letna dečka sta izropala stojnico ubožne branjevke v Litiji

Na drugi strani Litije, ko prideš čez leseni most čez Savo proti litijemskemu kolodvoru na desno, ima uboga primorska begunka Avgušlina Humer malo leseno stojnico, kjer prodaja razno blago in si služi svoj vsakdanji trd kruh. Humrova preževa za svojo stojnico od zore do mraka. Tako je bilo tudi preteklo nedeljo. Zvečer je pospravila svoje blago v železen ameriški kovčeg ter ga zaklenila. To sta opazovala dva mlada fanta, ki jima človek ne bi pripisal, da bosta grešila zoper 10. božjo zapoved in pozneje tudi zoper sedmo. In zgodilo se je. Okoli 10. ure zvečer, ko postane po litijskih cestah in ulicah mir, sta prinesla veliko sekuro ter nemoteno vlomila. Pobrala sta iz kovčega vse blago, še tehnične nista pustila. Nato sta šla v kolodvorsko čakalnico in se tam najedla slaščic in posmetila s papirčki okoli peči. Ko sta se posladkala, sta se vrnila ter pobrala še ostalo in nesla zakopat v bližnji 10 minut oddaljeni Švarcov gozd. Tam sta vse previdno pokrila z listjem in stajlo.

Drugi dan, t. j. v ponedeljek, zagleda Humrova pred seboj v stojnici veliko drvarsko sekuro,

kovčeg odprt in ključavnice razbite. Začela je tuliti na ves glas: »Okradena sem, vlomljeno mi je, pomagajte!« Revica je prišla do mala ob vse blago in s tem tudi ob vse svoje premoženje, ki je bilo vredno 3000 Din. Kaj zdaj? Na krik se je nuenkrat nabralo okoli nje polno radovednežev. Nekdo od teh je stopil na litijsko orožniško postajo in zadevo javil. Takoj so se vestni orožniki odpravili loviti vlomilce. Čez dobri dve uri so orožniki že izsledili enega izmed teh, in sicer v Zg. Hotiču, kjer je bil uslužben kot pastir. Odvedli so ga v Litijo. Dečko je pripoznal zločin. Je to 15-letni pastirček Milan P., rojen 5. IX. 1916 v Trbovljah, pristojen pa v Čehoslovako. Ker je brez matere in očeta, je kmalu prišel v roke kriminalnim tipom. Vse je pokazal, kam sta zakopala z njegovim pozneje izsledenim pajdašem Viktorjem J., ki mu je komaj 14 let, le kam sta skrila tehnično, nista hotela izdati. Orožniki so ju oddali v zapore litijskega okrajnega sodišča, od koder je bil P. prepeljan z orožniškim spremstvom v zapore ljubljanskega dež. sodišča. J. pa je izpuščen.

Drzen vlom v slovenjgraško župnišče

Vlomilci so odprli železno blagajno in jo oropali v odsotnosti župnika banskega svetovaleca g. čičeka

Slovenjgradec, 29. januarja.

V sredo ob dopoldanskih urah je celo mesto z razburjenjem doznalo za zelo drzen vlom v župnišče, kakršnega že dolgo časa ni zabeležila vlomilska kronika. Drzen vlom se je izvršil ravno v času, ko se nahaja g. mestni župnik Čiček Alojzij kot član banskega sveta pri seji banskega sveta v Ljubljani, kar so morali vlomilci dobro vedeti. Vlomili so v župnišče v noči od toka na sredo, najverjetneje ob 2. uri ponoči.

Župnišče se nahaja skoro sredi mesta, a zadnji del je obrnjen proti poti, ki ni prav nič prometna; s te strani so zlikovci vlomili. Skočili so preko 2 m visokega lesnega plotu in preko vrta vlomili naravnost v spalnico. Zunanje okno so vzdignili, pri notranjem oknu razbili šipo in tako odprli tudi notranje okno. Močno železnato omrežje jih ni nič oviralo in so ga enostavno upognili in napravili za kakih 20 cm širok prostor, skozi katerega je mogel iti zelo šibek vlomilec, a drugi so gotovo stali na straži. Vlomilec je brezdvomno vedel, v katerem predalu ima g. župnik vrednosti. S koničastim orodjem je privzdignil mizno desko in tako odprl srednji predal pisalne mize. Našel ni denarja, pač pa ključ od železne »Wertheim« blagajne, katero je z lahko odprl in premetel vse in pobral ves denar. Pustil je samo nekaj dinarjev in parskih novčanic.

V blagajni so bile tudi razne hranilne knjižice, katere pa je pustil vlomilec v blagajni. Ker ni g. župnik še doma, ko to pišemo, še ni znana vsota ukradenega denarja; vsota bo gotovo zelo velika ob sklepu leta (Mohorjeva

družba, ubožni sklad, stolovina v cerkvi itd.) in bo več tisoč Din škode. Odprl je vse predale, razmetal vse in bo šele g. župnik ob prihodu ugotovil, kaj mu je vse odnesel premeteni vlomilec. Kuharica pri g. župniku ni ničesar slišala, ker spi na drugem koncu župnišča. Ko je prišla zjutraj v sobo, je našla vse razmetano, okno zunanje je slonelo ob zidu in 2 šipi sta bili razbiti. Vsa prestrašena je vlom takoj javila orožnikom in sodišču.

Značilno je to, da sta dan prej dva neznana moška izpraševala neko staro ženo, kje je župnišče. Bila sta po njenem mnenju zelo sumljiva in slabo oblečena; starejši je bil star kakih 40 let in je imel zelen klobuk, a mlajši je imel kakih 18 let, slaboten in je imel na glavi čepico. Kaj sta hotela v župnišču, je do sedaj še neznan. Vsekakor sta morala vlomilca dobro poznati, ali po opazovanju ali po informacijah, da je g. župnik odsoten in da je levi del župnišča brez stanovaleca in sta izrabila to ugodno priliko.

Naši vrli orožniki so pridno na delu in upamo, da se jim bo posrečilo dobiti tako premetene in drzne vlomilce. Verjetno je tudi, da so jo vlomilci pobrisali preko meje, kar bi zelo otežilo zasledovanje. Zadnji drzni vlom je bil pri nas pred 7 leti v veletrgovino brata Kopač in je ostal do danes nepojasnen.

d Redni občni zbor društva železniških upokojencev za Dravsko banovino v Ljubljani bo v nedeljo 8. februarja ob 14. uri v salonu restavracije pri »Levu«, Gosposvetska cesta 16 v Ljubljani. Dostop imajo le člani z izkazilom članske knjižice, kar naj blagovolijo vzeti na znanje. — Odbor.

lenom. Opiraje se na še celo piščal in palico je prišantal mož kar sam z žel. postaje v bolnico.

Slovenjgradec

Nesreča z vrela vodo. Mali 4-letni Štruc Rajko se je igral pri samovarju, na katerem je bil lonec vode. Njegov bratec je po ne previdnosti vrzel nek predmet v samovar, lonec z vrela vodo se je prevrnil na obraz malega Rajka, ki je dobil velike opekline posebno na glavi. Odan je bil takoj v tukajšnjo bolnico.

Skalovje se ruši. Skalovje ob zelo prometni cesti v Hudi luknji pri Dolici se stalno ruši, posebno pa sedaj v zimi in zelo ogroža promet. Do sedaj še ni bilo nobene nesreče, ker je tam postavljena začasna straža, dokler se ne bo pričelo z odstranjevanjem. Do takrat pa pozor vsi pešci in vozniki, ki vporabljajo to cesto.

Živinski in kramarski sejem. Pretekli ponedeljek je bil zelo živahen običajni sejem. Pripeljanih je bilo preko 100 glav živine, in sicer 30 volov, 2 konja, ostalo pa krave in telice. Prodanih 20 glav živine. Cena 5—8 Din.

Trbovlje

Občni zbor pavskega društva »Zvon« bo v četrtek 5. februarja ob pol 20. uri v mali dvorani Sokolskega doma.

Finančna uprava opozarja vse gostilničarje in točilce alkoholnih pijač, da poteče rok plačila točilne takse za I. polletje 1931 31. januarja 1931. Do tega dne mora biti taksa brezpogojno plačana. — Enako se opozarjajo lastniki motornih vozil, avtomobilov, kateri plačujejo letno takso po tarifni postavki 100 taksnega zakona, da poteče rok plačila za leto 1931 31. januarja 1931.

Dr. Josip Lesar umrl

Ljubljana, 29. januarja.

Nocoj okrog 7. ure je po kratkem trpljenju za pljučnico umrl g. dr. Lesar Josip, v svojem stanovanju Pred Škofijo 7, apostolski promotor, profesor bogoslovja v pokoju, sinodalni eksaminator, predsednik duhovnega podpornega društva itd. Pokojni dr. Lesar Josip se je rodil v Ribnici leta 1858. Služboval je mnogo let kot profesor bogoslovja v Ljubljani in kot vodja bogoslovnega semenišča. Bil je zelo ugleden in učen gospod. Vzgojil je velik del sedanje duhovščine. Sv. Oče ga je odlikoval s častjo apostolskega protonotarja. Pogreb bo v soboto popoldne.

Sokolstvo

Ustanovitev Sokola KJ v Dolu pod Ljubljano

Na inicijativno gostilničarja in dvornega dobavitelja rib br. Lenčeta je bil ustanovljen v Dolu pod Ljubljano pripravljalni odbor za ustanovitev Sokola. Pripravljalni odbor je stopil takoj v stik s tehničnim odborom Sokola v Mostah, zlasti z br. Staretom in Heuffelnom ter br. prosvetarjem Rozmanom, ki so skupno ukrenili vse predpriprave za čimprejšnjo uresničenje tega načrta. V ta namen so bili omenjeni bratje že parkrat v Dolu in je imel br. Rozman tudi predavanja. V nedeljo 1. februarja popoldne ob 1. uri se vrši ustanovna skupščina Sokola, ob 3. uri pa v dvorani »Prosvetnega doma«, katero je dal novemu društvu na razpolago ljubezni dolski gospod župnik, priredi Sokol - Moste pestro akademijo s telovadnimi točkami deklamacijo in živo sliko. Nastopi tudi zbor pavskega društva »Moste« in sokolska deca iz Most bo igrala v režiji br. Rozmana otroški igrici Manice Komanove »Čarobna košara« in »Sestrin varuh«.

Skupščina sokolskega društva v Šoštanju

V ponedeljek 26. t. m. zvečer se je vršila skupščina šoštanskega Sokola. Obisk je bil prav zadovoljiv.

Brat starelina Franjo Rejee je očrtal društveno delovanje, se spomnil umrlih članov ter pozdravil odposlanca celjske župe br. Toneta Kurnika. Podstarosti SKJ br. Ganglu je bil z zbora poslan pozdrav.

Iz tajniškega poročila br. Burdijana posnemamo, da šteje društvo 135 članov. Naraščaja šteje 57, deca pa 129. Društvo ima godbeni in pevski odsek. Društvo je nastopilo na župnem zletu v Celju in na vsesokolskem zletu v Beogradu.

Po poročilu br. načelnika Iva Sveta je telovadilo v 352 urah 8078 oseb. Zdravstveno stanje članstva je bilo zadovoljivo.

Poročilo blagajnika izkazuje velik denarni promet. Popravilo in moderniziralo se je oder, ki je vreden 60.000 Din. Odboru je bil soglasno izrečen absolutorij.

Pri volitvah je bil z malimi spremembami izvoljen stari odbor in predložen župi v odobritev, nakar je br. starosta zaključil občni zbor. Zdravo!

Proste vaje Saveza SKJ za zlet v Prago

Savez SKJ je svoječasno razpisal natečaj za proste vaje za člane, članice, moški in ženski naraščaj, s katerimi naj bi nastopilo jugoslovansko Sokolstvo I. 1932 na vseslovenskem sokolskem zletu v Pragi, ki se bo vršil v znamenju proslave 100-letnice rojstva ustanovitelja Sokolstva dr. Miroslava Tyrša. Rok za natečaj je bil 1. december 1930. Natečaj ni tako uspel, kakor se je pričakovalo.

Za članske vaje je prispelo 5 osnutkov, od katerih je komisija sestojča iz članov Tehničnega odbora SKJ pod vodstvom savez. načel. br. Bajželja 3 spoznala za neprimerne. Končno so bile sprejete proste vaje br. Mirko Staniča od Sokola II, ki so primerno lahke in dostopne za široko maso. Tudi vaje br. Mačusa iz Maribora so radi lepote zelo ugajale, vendar radi težine niso odgovarjale širši masi.

Za članice so bile izmed 2 osnutkov sprejete vaje sestre Jugove, ki so bile najbolj posrečene in prikladne za velike nastope.

Za moški naraščaj je bil predložen en sam osnutek in sicer br. Kebrar od Sokola II, katere vaje je komisija tudi sprejela, potem, ko so bile nekoliko olajšane.

Za ženski naraščaj do sedaj niso bile sprejete še nobene vaje.

V splošnem se pri vseh vajah opaža izraziti duh, ki ga je uvedel pri nas telovadni strokovnjak br. dr. Viktor Murnik, to je da vaje gladko tečejo in so spopolnjene z lahkim, elastičnim prehodi. Vaje bodo izdane v začetku februarja, tako, da bodo društva lahko pravčasno začeli z vajanjem.

Luče pri Ljubnem

Lesna kriza se opaža tudi pri nas, vendar še ne v taki meri kot drugod. Trgovci sicer tožijo, da denarja ni, vendar v polnem obsegu še obratuje škojjska uprava v svojih velikih gozdnih kompleksih, kakor tudi »Parna žaga Nazarje«. Veleposelnik Klemenček v Solčavi je pa svojo veliko žago celo povečal ter s ten dnevno zaposluje več moči.

Šoštanj

Kmalu po smrti Mihaela Cerovška je umrl v torek ponoči, dne 28. t. m. njegov zet Marko Fras, sodni oficijal v p. Služboval je pri šoštanskem sodišču kot vodja zemljiške knjige od l. 1899 do 1907. Vedrost in šegavost ljutomerskih gor, odkoder je bil doma, ter preleško narečje mu je ostalo do starih dni. Lepo ime Vraz so mu nemški matrikarji svojčas popočili v Fras. Pokopljejo ga v petek na farnem pokopališču v Smihelu. Blag mu spomin, ostalim naše sožalje.

Razširjajte Jugoslovana!

Fr. Pavlica, Skofja Loka.

Priprava mleka za kuhinjo

Takoj po donosu mleka v kuhinjo, ga je treba preediti na sito, po možnosti tako z dvojnimi dnom, med katera smo vložili nalašč zato pripravljeni obroček iz vate. Ker vemo, da se tega načina precejevanja mleka nebi poslužili mnogi, priporočam enostavnejši način. Nad navadno sito se pokrije tkanina, kakoršna se dobi nalašč v te namene. Po precejanju je treba cedilo kakor tkanino temeljito oprati v vroči vodi s pridavkom sode, nakar pa zopet oprati v vroči vodi.

Koj v začetku pa se moramo odločiti, na kak način bomo mleko ogrevali in kedaj. Najhujše bi pač grešili, če bi mleko postavili na toplo mesto in čakali, da se skuha o priliki poleg kosila ali celo pozneje. Na ta način bi se v mleku pomnožili na milijone škodljivih bakterij, ki jim gotova toplota in čas daje zato prilike. Če nimamo časa za takojšnje ogrevanje mleka, ga postavimo v čim hladnejšo vodo. Po zimi si pomagamo z ledom. Vsako prelivanje mleka s posode v posodo radi zračenja nima pomena, more pa škoditi, ker se mleko s tem le na novo okužuje.

Mleko se dandanašnji pregreva na najrazličnejše načine s pomočjo strojev v naprednih mlekarnah; vendar vzemimo najcenejši domači način in sicer: ogrevanje z ognjem ali kuhanje ter pasteriziranje z toplo vodo. Pri prvem načinu segrevanja mleko naše gospodinjice tako, da zavre ali pa ga pustijo še delj časa vreti. Na ta način se dobrota mleka uničuje z oziroma na snovi, ki jih zdravniška kakor mlekarska veda visoko ceni. Dalje pa se pokvari tudi dober okus, vonj in barva mleka. Maščobne kapljice, ki tvorijo na vrhu mleka smetano neprijetnega okusa, nam pustijo manj vredno mleko, ki nam lahko služi za pripravo

kave. Zboljšavati kavo s preje omenjeno smetano pa se pravi, pokvariti kavi dober okus in aroma.

Da se izognemo vsem napakam, da postane mleko prosto — zdravju škodljivih bakterij, ostali njegov okus pa dober in nespremenjen — njegova vrednost, se poslužujemo dolgodobne pasterizacije, ki je izvedljiva v vsaki naši hiši. Za pasteriziranje je najprimernejša aluminijeva posoda. V vrč ali lonec nalito mleko postavimo v posodo z gorko vodo. S toplomerom ugotovljamo zahtevano toploto mleka na 63° C. Pri tej toploti pustimo mleko 30 minut, nato ga zopet shladimo na najmanjšo stopinjo 5 do 10° C. Hlajenje naj se vrši po možnosti v isti posodi brez prelivanja, sicer bi se mleko zopet začistilo v bakterijološkem smislu. Po ohlajenju, ki naj bo izvršeno čim najpreje, se postavi mleko v hladni prostor tako, da njegova temperatura ne naraste. Zelo grešijo gospodinjice, ki pušajo mleko, da se počasi ohlaja, kje pri štedilniku ali na obuličnem ognju. S počasnim ohlajevanjem se nam mleko zopet lahko pokvari, če je bilo še tako prevrelo. Neopustljivo pa je, če matere otrokom pušajo mleko na gorkem, ob štedilniku ali na peči, češ da je tako pripravljeno za vsako potrebo. Deca, ki nima ravno najboljšega želodca, po takem mleku ne bo dobro spala, ker zavživanje pokvarjenega mleka povzroča črvesne bolezni.

Idealnejši ko ta način pasteriziranja mleka bi bil v zato pripravljenih steklenicah. Za sedaj pa bo veliko pomagano, če se poslužimo vsaj domačega cenejšega načina pasterizacije. Da pa bomo ogrevali mleko še dalje, se držimo vsaj navodil o ohlajevanju in bomo že s tem veliko pripomogli k izboljšanju mleka.

Dne 6. februarja t. l. se bo vršila pri Proviantnem odseku ministrstva vojske in mornarice v Beogradu javna ustmena licitacija glede dobave 90.000 vreč; dne 9. februarja t. l. pa glede dobave 60.000 vreč. (Oglašja sta na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem odseku.)

Borzna poročila

dne 29. januarja 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 29. januarja. Amsterdam 22:78. Berlin 13:4475—13:4775, Bruselj 7:8981, Budimpešta 9:8904, Curih 10:9590, Dunaj 7:9467 do 7:9747, London 27:518, Newyork 56:45—56:65, Pariz 22:109—22:309, Praga 167:28—168:08, Trst 295:45—297:45.

Zagreb, 29. januarja. Amsterdam 22:78 bl., Dunaj 7:9467—7:9747, Berlin 13:4475—13:4775, Bruselj 7:8981 bl., Budimpešta 9:8754—9:9054, London 27:478—27:558, Milan 295:50—297:50, Newyork kabl 56:56—56:76, ček 56:45—56:65, Pariz 22:109—22:309, Praga 167:28—168:08, Curih 10:9440—10:9740.

Beograd, 29. januarja. Amsterdam 22:75 do 22:81, Berlin 13:4475—13:4775, Budimpešta 9:8754—9:9054, Curih 10:9440—10:9740, Dunaj 7:9467—7:9747, London 27:478—27:558, Milan 295:45—297:45, Newyork 56:45—56:65, Pariz 22:109—22:309, Praga 167:28—168:08.

Dunaj, 29. januarja. Amsterdam 286, Beograd 12:5587, Berlin 169:05, Bruselj 99:13, Budimpešta 124:18, Bukarešta 4:2275, Kopenhagen 190:10, London 34:54, Madrid 73:50, Milan 37:23, Newyork 71:30, Pariz 27:875, Praga 21:05, Sofija 5:54, Stockholm 190:25, Varšava 79:67, Curih 137:56.

Curih, 29. januarja. Beograd 9:1275, Pariz 20:265, London 25:1125, Newyork 51:025, Bruselj 72:10, Milan 27:0675, Madrid 53:40, Amsterdam 207:95, Berlin 122:86, Dunaj 72:66, Sofija 3:745, Praga 15:30, Varšava 57:925, Budimpešta 90:25.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 29. januarja. Državni papirji: 7% inv. pos. 86—86:50 (86), vojna škoda ar. 415:50 do 417, kasa 416—417 (416), februar 413 do 414 (414), marec 412:50—414, 4% agr. obv. 49:50—51, 7% Bler. 80:50—81 (81, 80:50), 8% Bler. 91:875—92:25, 7% pos. hip. 79:75—80:25. Banke: Hrvatska banka 50 d., Praštediona 975 do 980, Udružena 193—194, Ljublj. kred. 125 d., Mednarodna 68 d., — Industrije: Sečarana Osijek 285—300, Trboveljska 330—335, Slavonija 200 d., Vevče 128 d.

Beograd, 29. januarja. 7% inv. pos. 87, 4% agr. obv. 51, 7% pos. drž. hip. b. —, 7% Blaie 80:25, 6% begluške obv. 66, tobačne srečke 22, vojna škoda 415—416, ult. februar 412:50 do 413:50, ult. marec 413—414, ult. junij 414:50, Narodna b. 8130.

Dunaj, 29. januarja. Bankverein 16:45, Kreditni zavod 46:70, Dunav-Sava-Adria 13:90, Prioritete 90:85, Trbovlje 40:75.

Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu London, 29. jan. 7% Blaie 79:50 do 80, Newyork, 29. jan. 8% Blaie 91:50—92:50, 7% Blaie 80—80:75, 7% pos. drž. hip. banke 79:25 do 80—.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca stalna, promet 1 vagon pšenice. Novi Sad, 29. januarja. Pšenica: baška okolična Novi Sad 79/80 kg 150—152:50. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 22 vagonov, oves 3 vagona, koruza 29 vagonov, moka 6 vagonov, otrobi 10 vagonov. Tendence: mirna.

Budimpešta, 29. januarja. Tendence slabša. Promet miren. Pšenica: marec 14:36 (14:36 do 14:37), maj 14:71—14:72 (14:71—14:72). Rž: marec 10:35—10:39 (10:38—10:39), maj — (10:50 do 10:52). Koruza: marec 11:98—12:02 (11:98 do 12:01), trans. maj 9:56 (9:52—9:54).

Ljubljanske lesno tržišče

Tendence mlačna, promet 1 vagon desk.

Sport

OBČNI ZBOR SK ZELEZNIČAR, MARIBOR

Dne 23. januarja 1931 se je vršil III. redni občni zbor SK Zelezničar. S tem občinom zborom je mladi klub zaključil nad vse uspešno triletno delovanje za sport v Mariboru. V dokaz temu je delovanje 8 sekcij, in to nogometna, lahkoatletika, težkoatletika, zimskosportna, plavalna, teniška, ping-pong in rokometna. Število članstva je naraslo na 850 in se še stalno veča.

Iz poročil posameznih funkcionarjev je bila razvidna izredna agilnost kluba. Pred vsemi prednjači nogometna sekcija. Vsa moštva so odigrala 78 tekem, in sicer I. moštvo 36, rezerva 16, I. mladina 20 in II. mladina 6 tekem. Poleg tega je 8 igralcev I. moštva večkrat nastopilo za barve mesta Maribora.

Lahkoatletika sekcija je imela več prireditelj. V cross-country prvenstvu mesta Maribora si je priboril I. mesto član kluba Podpečan. Sekcija se je udeležila tudi cross-country prvenstva države, pri katerem je Podpečan zasedel četrto mesto.

Tudi pri teku »Osvobojenec« za Vahtarjev pokal je član kluba, mladi 16-letni Ferić zasedel I. mesto ter si osvojil krasen pokal.

Podpečan je sodeloval v državni reprezentanci o priliki »Balkanske olimpijader« v Atenah.

Težkoatletika sekcija je izvedla prvenstvo »Dravske banovine« v rokoborbi in dviganju uteži ter priredila klubsko prvenstvo v vseh panogah težke atletike. Klubskega prvenstva se je udeležilo 56 atletov. Istotako so se člani udeležili prvenstva Savske banovine in državnega prvenstva v Zagrebu.

Plavalna sekcija je sodelovala pri otvoritvi kopališča na Mariborskem otoku in pri meetingu ISSK Maribora.

Sekcija ping-pong je priredila s sodelovanjem drž. prvaka g. Nemca medmestno tekmo Gradec-Maribor in se udeležila tudi državnega prvenstva v Murski Soboti.

Tudi zimsko-sportna in teniška sekcija sta v tem letu svoje delovanje zelo ojačali.

Klub namerava v tem letu začeti z gradnjo novega igrišča.

AKCIJA ZA UVEDBO LIG

Poročali smo že, da je upravni odbor JNS predložil klubom nov projekt o odigranju državnega prvenstva. Glasom te razdelitve naj bi se srečali naslednji pari:

Beograd I—Novi Sad, Beograd II—Vel. Bečker, Zagreb I—Subotica, Zagreb II—Osijek, Split—Ljubljana in Sarajevo—Skopje.

Beogradska »Politika« se obirno bavi s stvarjo ter navaja, da govore finančni razlogi proti taki razdelitvi. Po njenem naziranju bi morala biti razdelitev taka, da bi se srečala vedno le po razdalji najbližja kluba, kar bi bilo obema v pogledu finančne v dobro. Predlaga novo razdelitev in sicer:

Beograd I—Skopje, Beograd II—Vel. Bečker, Zagreb I—Ljubljana, Zagreb II—Osijek, Split—Sarajevo in Subotica—Novi Sad.

Predlog »Politike« ni ravno slab, je pa prav malo verjetnosti, da bo prodril. Iz Zagreba prihajajo namreč poročila, da se vodilni zagrebški klubi ne strinjajo z novo razporedbo in predlagajo, da se osvoji predlog arh. Boška Simonovića, ki stremi za sistemom na lige. Savez seveda ne bo mogel osvojiti te zahteve, ker je glavna skupščina odbila Simonovičev predlog s 4 glasovi večine. Rešitev je mogoča edino na način, da se skliče izredna skupščina saveza, na kateri naj se razpravlja o tem vprašanju.

Po pisanju zagrebškega »Jutarnjega lista« so vzeli beogradski sportni krogi zadevo resno v pretres in upajo, da bo uspela.

SMUČARSKO PRVENSTVO CSR

Poročali smo že, da so se zaključila smučarska prvenstva CSR v teku na 50 in 18 km za moške ter 8 km za dame. V nedeljo se je prvenstvo končalo s skoki. Prvenstvo si je priboril v Pragi študirajoči Norvežan Sigmund Ruud, dočim je postal prvak v kombiniranem tekmovalju Barton.

Skoki so se vršili v treh razredih: I. razred: 1. Ruud 49 m, 49 m (izven konkurence 50 m) 235:5 točk, 2. Barton 40:5 in 46 — 207:9, 3. Czech (Poljska) 36 in 42:5 — 200:9, 4. Pech 36:5 in 40 — 199:8, 5. Simunek 33:5 in 42 — 194:6. — II. razred: 1. Jansen (Norveška) 41 in 44:5 — 204:9, 2. Maruszarz (Poljska) 41 in 42:5 — 195:9, 3. Kolařík, 4. Technik, 5. B. Nemecky. — III. razred: 1. Palme 46:5 in 44 — 200:8, 2. Winter.

Klasifikacija v kombiniranem tekmovalju (18 km in skoki): I. razred: 1. Barton 445:9, 2. Czech 427:4, 3. S. Ruud 417, 4. Lauer, 5. J. Feistauer. — II. razred: 1. Simunek 412:1, 2. Jansen 372:9, 3. Maruszarz 366:9, 4. Civrny, 5. Technik, 6. O. Nemecky, 7. B. Nemecky.

Dražba avtomobila

Osební Fiat 503 se bo prodajal na prostovoljni javni dražbi v soboto, dne 31. januarja ob pol 11. uri v notarski pisarni v Ribnici.

Štev. 190/31.

Razpis

Na temelju § 4. zakona o zdravstvenih občinah se razpisuje mesto zdravnika v samostalni zdravstveni občini VIČ srez Ljubljana-okolica.

Prosilci naj vložijo svoje po določilih člena 12. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenecih in § 18. uredbe o službenem razmerju zdravnikov združenih zdravstvenih občin opremljene prošnje najkasneje do 10. februarja 1931, pri podpisnem županstvu.

ZUPANSTVO OBČINE VIČ,
dne 27. januarja 1931.

V klubskem prvenstvu je vrstni red: 1. Jillemnice 3622:4 točk, 2. Slavija 3584:5, 3. Vysoké nad Jizerao.

PATROLJNI TEK V ROMUNIJU

V Predealu v Romuniji se je preteklo nedeljo vršil ob udeležbi Jugoslavije, Češkoslovaške, Avstrije in Romunije vojaški patroljni smučarski tek. Tekmovalju je prisostvovala kraljeva družina in diplomatski zbor. Proga je bila dolga 30 km, pri 15 km se je vršilo tekmovalje v streljanju. Zmagala je v obeh panogah Češkoslovaška pred Avstrijo, Romunija in Jugoslavijo.

DRŽAVNO PRVENSTVO V SMUČANJU

JZSS razpisuje za slučaj, da bo treba mednarodne smučke tekme povsem odpovedati, smučke tekme za državno prvenstvo v sledečih disciplinah: vztrajnostna tekma na 30 km dne 8. febr.; smučski tek na 18 km in kombinirane tekme ter skoki v dne 21. in 22. febr.

Tekmovalje se vrši v slučaju ugodnih snežnih prilik v Bohinju, sicer pa tekmovalja na daljavo v Kranjski gori, v skokih pa v Dovjem—Mostrani. Ocenjuje se vsako tekmovalje posebej, naslov državnega prvaka si pridobi tekmovalce, ki doseže od vseh teh tekem največje skupno število točk. Državni prvak prejme savezno plaketo in diplomu. Pravo starta imajo samo verificirani tekmovalci s savezno izkaznico. Prijave je poslali najkasneje do 6. febr. na Savez; prijavitelj se mora s tekmovalnimi prijavitelji, sicer se smatra prijava kot neizvršena. Zrebanje za vse tekme je na predvečer vztrajnostne tekme v poslovnem lokalu razsodišča.

Sklenilo se je, da se od danes dalje ne pri-puste na start medklubskih tekem oni, ki nimajo savezne izkaznice o verifikaciji. Kdor take izkaznice nima, je dolžnost njegovega kluba, da pravočasno zaprosi izkaznico pri Savezu, odnosno opdsavezu. Klub, ki se tega ne bo držal, naj potem sam nosi posledice. Savezni in podsavezni delegati so dolžni pred startom, oziroma pri zrebanju pregledati izkaznice in za-braniti start vsakomur, kdor se ne more pravi-lno legitimirati. — Jugosl. zimsko-sportni Savez.

Radio

Ljubljana, petek, 30. januarja: 12:15 Plošče (solistične pol ure, ouverture). 12:45 Dnevne vesti. 13:00 Čas, plošče, borza. 17:30 Mladinska ura: Klavirske točke izvaja Vojka Prelovac. Slovenske narodne pesmi poje Karmen Antič. 18:30 P. dr. Roman Tominec: Naši nagrobni spomeniki in napisi. 19:00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 19:30 Tedenska razdelitev gospod. del (Krekova gospod. šola). 20:00 Vesela šahovska ura. 20:30 Koncert Radio orkestra.

Ljubljana, sobota, 31. januarja: 12:45 Plošče (mešan program). 12:45 Dnevne vesti. 13:00 Čas, plošče. 17:30 Plošče. 18:00 Viktor Pirnat: V dolini gradov (okolica slovenskega Lurda). Radio orkester. 19:30 Ga. Orthaber: Anglesčina. 20:00 Filozofija evangelijev (univ. prof. dr. Vebor). 20:30 Ohcetna godba Magistrov izpod Šmare gore; kupleti (g. Bučar); slagerji na ploščah. 22:00 Časovna napoved in poročila. 22:15 Plesna glasba: Hawai-jazz.

Zagreb, petek, 30. januarja: 12:20 Kuhinja. 12:30 Sneg in vreme. 12:35 Plošče. 13:30 Novice. 17:00 Glasba. 18:30 Novice. 20:30 Varšava (simfonični koncert). 23:30 Novice. 22:45 Po tujih postajah.

Zagreb, sobota, 31. januarja: 12:20 Kuhinja. 12:30 Sneg in vreme. 12:35 Plošče. 13:30 Novice. 17:00 Radio orkester. 18:30 Novice. 19:50 Uvod k prenosu. 20:00 Beograd (opera).

Beograd, petek, 30. januarja: 11:25 Plošče. 12:45 Radio orkester. 13:30 Novice. 16:00 Plošče. 17:00 Kuhinja. 17:30 Po Evropi. 19:30 Nemščina. 20:00 Narodne. 20:30 Vokalni koncert. 21:00 Komorna glasba. 22:00 Komorni dueti. 21:30 Novice. 22:50 Večerni koncert.

Beograd, sobota, 31. januarja: 11:25 Plošče. 12:35 Opeldanski koncert. 13:30 Novice. 16:00 Plošče. 17:00 Radio orkester. 18:00 Plošče. 19:30 Predavanja. 20:00 Novi Sad: Koncert. 22:30 Poročila.

Zakoni v knjižnicah:

Zakon o pobijanju ne-lojalne konkurence 6 Din. Zakon o javnih beležnikih (notarjih) 12 Din. Zakon o glavni kontroli 10 Din. Pravilnik o pomožnem osebuju drž. prometnih ustanov 8 Din. Uprava »Jugoslovanac«, Gradišče 4.

Nogavice, roka-vice, volna in bombaž 463

najceneje in v voliki izbiri pri

KARL PRELOG

Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Gg. odvetnike, notarje in trgovce

opozarjamo, da dobijo zakon o ne-lojalni konkurenci v upravi »Jugoslovanac«. — Cena Din 6.—.

Kultura

Opera in koncert

ONJEGIN

(Boris Popov kot gost).

Gledališka uprava je povabila baritonista Popova na dvojno gostovanje. V sredo je pel naslovno vlogo v Čajkovskega operi Evgeniju Onjeginu. Popov je bil nekoč član naše opere in sem slišal o njem mnogo lepega. To, kar nam je nudil v sredo, pa je bilo tako popolno, da se mi je zdel Onjegin najlepša opera vsega našega repertoarja. Popov ima nebeško lep glas, obsežen, plemenit v vseh registrih, v vseh dinamičnih otonkih razpolaga z dovršeno tehniko, njegovo petje poslušalca zagrabi in postavi v nek drug svet, kjer mora biti mnogo, mnogo lepše. Kultura njegovega petja je naravnost presenetljiva. Od domačih moči se je odlikovala Majdičeva kot Tatjana, Spanova kot Olga prav posebno. Gosti kot Lenski in Rumpel kot Gremin. Predstavo je vodil izvrstno dirigent Stritof. V orkestru bi ne škodilo, ako bi čelisti (mislim na sliko, ko Tatjana piše pismo) opustili pri solo-mestih pretirano poudarjanje sentimenta z glisandi in bi položili večjo pažnjo na čisto intonacijo. Gledališče je bilo polno, sodelujoči z gostom na čelu so bili deležni najtoplejšega odobravanja.

Koncert J. Poženelove

V ponedeljek je priredilo železničarsko glasbeno društvo »Sloga« svoj tretji prosvetno-glasbeni

večer. Koncertne točke je izvajala domača pianistka Jadvga Poženelova, ki je pred vsakokratnim nastopom podala tudi kratko analizo skladbe ter najvažnejše o skladatelju. Spored je obsegal Bachovo tokato in fugo v d-molu v Busonijevi priredbi, nadalje Beethovenovo »Mesečinsko sonato«, op. 27.2 in znane Schumannove simfonije št. 4 za klavir. Dvorana je bila polna hvaležnih poslušalcev, ki jim je bil izvajani spored večinoma nov. Pianistka je opravila znatno vzgojno delo — čudim se njenemu junaštvu, da ji ni upadel pogum, ko je sedla h klavirju, ki je za izvajanje tako težkih del absolutno nezadosten. Radi tega bi bilo krivično, ako bi jo moral presojati po ponedeljkovem efektu. Upam, da jo bodo kmalu slišali pri kakem boljšem klavirju. Spored sam se mi pa ne zdi prav srečno izbran. Ali homo morali res noč in dan pridigati, da bi nas marsikaj bolj zanimalo kot pa n. pr. Schumann?

Slavko Osterc.

Naše revije

Mentor, dijaški list, prinaša: *Mrakar*, Spomini; *dr. Savnik*, Na obisku pri naši južni sosed; *Sestdesetletnica Fr. S. Finžgarja*; *Finžgar*, O poklicu s posebnim ozirom na duhovniški poklic; *Dolenc*, Na valeti; *Brdnič*, Silvine Strahimir Kranjčević; *Smolej*, Mesto ob Vltavi. Med drugim so zanimivi prispevki mladih pesnikov, literarni pomeniki itd.

Prosveta, glasilo poverjenstva UJU, Ljubljana, za organiziranje prosvetnega dela učitelstva in šole med narodom, prinaša v najnovejši številki med svojimi članki: *Skala*, Izobrazba — gonilna sila nacije; *Jankovič*, Kulturno in prosvetno nacionalno izobraževanje Jugoslovancev v Franciji;

Jannik, Prosvetno delo učitelstva — za kmetijstvo; *Sodelovanje učitelstva v zadrugah*; *Rape*, Ob desetletnici vojaških analfabetskih tečajev v Ljubljani; *V. M.*, Naloge šolskega odra; *Verk*, Aktualne zadeve kmetijsko-nadaljevalnih šol; *Zidarič*, Luskovno gledališče in narodna šola. Članom sledi vrsta pestrega drobiža.

Naš rod objavlja v svoji 4. številki na uvodnem mestu faksimile Zupančičeve pesmi Kaj prvi ptica, ostale črtice in pesmi so prispevali Zupanc, Kosi, Hudales, Milčinski, Vargazon, Kapa, Pirjevec itd. Posebno zanimiva je priloga za najmanjše čitatelje »Cicibanov rode«.

Zvonček smo prejeli že 5. številko. Prispevali so: *dr. Brežnik*, *Rape*, *Gangl*, *Veselinovič-Rupel*, *Klyber-Sovre*, *Ossendowski-Mole*, *Željeznova-Kokaljeva* itd. Zvonček ima stalno dve zanimivi rubriki: »Iz mladih peres« in »Stric Matic s košem novice«.

Novosti o Magajnovih Primorskih novelah. V četrtki so prinesle zagrebške »Novosti« pod naslovom »Mlada slovenska proza. Jedan novelista Julijske Krajine, Bogomir Magajna i njegove Primorske novele« obširen, zelo tople pisan članek o prvi knjigi mladega slovenskega pisatelja, podpisan s šifro I. M—ić. Clankar kaže veliko poznavanje in razumevanje sodobne slovenske književnosti in na duhoviti način podčrtava paralelo med hrvatskim in slovenskim slovstvom, kar se tiče našega narodnega življa v Italiji.

Turneja Zlatka Balokovića po Avstraliji in Južni Afriki. Znani hrvatski violinist, ki se nahaja na turneji zelo uspešnih koncertov po Nemčiji, se bo koncem februarja odpeljal v Ameriko, od koder bo šel na umetniško turnejo po Av-

straliji in Južni Afriki. Na tej poti bo obiskal med drugim otočje Fidži in Novo Zelandijo.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek, 30. januarja: »Serijska A-000001«. Red E. Sobota, 31. januarja: »Trije vaški svetniki«. Izv. Nedelja, 1. februarja ob 15. uri: »Princezka in pastirček«. Izven. — Ob 20. uri »Gospa ministrica«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera.

Petek, 30. januarja: »Werther«. Red C.

Sobota, 31. januarja: »Zaprto«. Nedelja, 1. februarja ob 15. uri: »La Mascotte«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Ob 20. uri: »Tosca«. Gostuje ruski baritonist g. Boris Popov. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Petek, 30. januarja: »Zaprto«. Sobota, 31. januarja ob 20. uri: »Ljubimec«. Ab. B. Premijera. Nedelja, 1. februarja ob 15. uri: »Odgodena noč«. Kuponi. — Ob 20. uri: »Grof Luksenburgski«. Znižane cene. Ponedeljek, 2. februarja ob 15. uri: »Prodana nevesta«. Znižane cene. — Ob 20. uri: »Gospa ministrica«. Znižane cene.

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 2209/30/10. 237

Dražbeni oklic.

Dne 3. marca 1931. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Stojanci, vl. št. 317.

Cenilna vrednost: 14.385 Din; vrednost pritiskline: 90— Din; najmanjši ponudek: 9650— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuj, odd. I., dne 19. januarja 1931.

*

E 2335/30/12. 238

Dražbeni oklic.

Dne 6. marca 1931. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Rogoznica, vl. št. 124.

Cenilna vrednost: 102.630 Din; najmanjši ponudek: 76.972,50 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuj, odd. IV., dne 20. januarja 1931.

*

E 6396/30—7. 232

Dražbeni oklic.

Dne 20. marca 1931. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 15 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Vič, vl. št. 945.

Cenilna vrednost: Din 209.620; najmanjši ponudek: Din 139.746,66.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ljubljani, dne 12. januarja 1931.

*

T 61/30—7.

Uvedba postopanja za proglasitev mrtvim.

Gyöfi Mihael, rojen 2. marca 1868 v Kapci, pristojen v občino Dolnji Lakoš, je leta 1896. odšel v Varaždin in ni od leta 1898. o njem nobenega glasu.

Ker je potemtakem smatrati, da bi nastopila zakonita domneva smrti v smislu § 24 št. 1 odz., se uvede na prošnjo njegove žene Gyöfi Franciške, gospodinje v Grazu,

Schmiedgasse št. 10/III, postopanje za proglasitev mrtvim ter se izda poziv, da se o pogrešanem poroča sodišču. Gyöfi Mihael se poziva, da se zgleda pri podpisnem sodišču ali drugače da kako vest o sebi.

Po 1. februarju 1932 bo sodišče na vnovično prošnjo določilo o proglasitvi mrtvim.

Vpisi v zadrugni register.

Vpisale so se nastopne zadruge:

76. Sedež: Dobračeva pri Zireh.

Dan vpisa: 16. januarja 1931.

Besedilo: Vodovodna zadruga na Dobračevi pri Zireh, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Obrat in predmet: Zadruga ima namen: oskrbovati svoje člane z vodo za gospodarstvo in gospodinjstvo ter zgraditi in vzdrževati v ta namen potrebne zgradbe in naprave, predvsem vodovod.

Zadrugna pogodba (statut) z dne 7. novembra 1930.

Vsak zadrugnik jamči s svojim pravnim deležem in pa s trikratnim zneskom istega.

Oznanila se izvršujejo po enkratnem objavljenju na zadrugni deski in po potrebi tudi na drug način.

Načelstvo obstaja iz načelnika, podnačelnika in 5 zadrugnikov.

Člani načelstva so: Zajec Ivan, čevljar in posestnik, Dobračevo št. 58, načelnik; Zajec Matija, čevljar in posestnik, Dobračevo št. 43, podnačelnik; Potočnik Ivan, posestnik, Dobračevo št. 8, tajnik; Strlič Matej, čevljar in posestnik, Dobračevo št. 11, blagajnik; Zakej Ivan, čevljar, Dobračevo št. 69; Grošelj Franc, čevljar, Dobračevo št. 18; Istenič Franc, čevljar in posestnik, Dobračevo št. 17.

Načelstvo vodi in zastopa zadrugo in podpisuje za njo na ta način, da se podpišeta pod zadrugno tvrdko po dva člana načelstva ali en član načelstva in en pooblaščenec.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. januarja 1931.

Firm. 10/31 — Zadr. IX 232/1.

*

77. Sedež: Dovje.

Dan vpisa: 16. januarja 1931.

Besedilo: Vodovodna zadruga na Dovjem, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Obrat in predmet: Zadruga ima namen: preskrbovati svojim članom za gospodarstvo in gospodinjstvo potrebno vodo in vzdrževati v to svrhu potrebne naprave, predvsem vodovod.

Zadrugna pogodba (statut) z dne 12. novembra 1930.

Vsak zadrugnik jamči s svojim pravnim deležem in pa z enkratnim zneskom istega.

Oznanila se izvršujejo z enkratnim oklicem pred cerkvijo na Dovjem.

Načelstvo obstoji iz načelnika in 4 zadrugnikov ter 2 namestnikov.

Člani načelstva so: Leon Kosmač, nač., posest., Dovje 6, Joško Serajnik, tajnik, šol. upr., Dovje 29, Janez Jakelj, blag., pos. na Dovjem 16, Joško Janša, gosp., posestnik, Dovje 23, Janez Skumavec, posest., na Dovjem 38.

Pravico zastopati zadrugo ima načelstvo, ki podpisuje zanjo tako, da se pod zadrugno firmo podpišeta dva člana načelstva. Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. januarja 1931.

(Firm. 12/31 — Zadr. IX 229/1.)

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih zadrugah:

78. Sedež: Rateče.

Dan vpisa: 14. januarja 1931.

Besedilo: Kmetijsko društvo v Ratečah, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Izbrise se umrli član načelstva Petrič Matevž, vpiše pa novo izvoljeni član načelstva Petrič Janez, posestnik v Ratečah št. 60.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. januarja 1931.

Firm. 27 Zadr. II 14/62.

*

79. Sedež: Brežice.

Dan vpisa: 21. januarja 1931.

Besedilo: Ljudska posojilnica v Brežicah, registrirana zadruga z neomejeno zavezo. Prokura se je podelila Knific Francetu, tajniku v Brežicah.

Vpiše se tudi na občnem zboru dne 27. novembra 1930 sklenjena sprememba pravil v § 6 in 17.

§ 6 odst. 2 se glasi odslej: »Zadrugni deleži so dvojni. Glavni deleži po 100 Din (sto) ter opravljeni po 10 Din (deset). Vsakemu je svobodno z dovoljenjem načelstva založiti tako glavnih kot opravljenih deležev, kolikor hoče.«

§ 17 se glasi odslej: »Načelstvo zastopa zadrugo z vsemi pravicami, katere mu določuje postava od 9. aprila 1873 in podpisuje v imenu zadruge na ta način, da se podpišeta pod zadrugno tvrdko dva uda ali pa en ud ter zadrugni pooblaščenec.«

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, odd. I., dne 21. januarja 1931.

(Firm. 4/31 — Zadr. III 203/11.)

*

80. Sedež: Celje.

Dan vpisa: 21. januarja 1931.

Besedilo: Prva hrvatska štedionica v Zagrebu, podružnica v Celju.

Izbrise se član upravnega odbora Turkovič Davorin, veleposestnik v Zagrebu.

Okrožno kot trgovsko sodišče Celje, dne 21. januarja 1931.

Firm. 13/31 Rg B I 37/33.

Razglasi raznih uradov in oblastev

T. No. 156/1. 234

Razglas

o prvi javni ustni licitaciji za dobavo gramoza na drž. Trojanski cesti št. 50 od km 110 do km 154,2, na drž. Ptujski cesti št. 17 od km 0,0 do km 60,4 in na drž. Varaždinski cesti št. 47 od km 93,931 do km 103,929.

V smislu odloka kr. banske uprave v Ljubljani z dne 17. januarja 1931, V. No. 614/1 razpisuje tehnični razdelek sreskega načelstva v Mariboru, levi breg, na podstavi čl. 86. do 98. zakona o drž. računovodstvu z dne 6. marca 1921 in njegovih sprememb, odnosno dopolnitev, objavljenih v »Službenih novinah« z dne 16. februarja 1922, in »Pravilnik« z dne 25. novembra 1921.

I. ustno licitacijo za dobavo gramoza in sicer:

A) Za Trojansko cesto: 1. za progo od km 110 do km 128 v ponedeljek dne 2. marca v prostorih občinskega urada v Slov. Bistrici. Predvidena

je količina gramoza 900 m³ v proračunskem znesku Din 105.000.—. Pričetek licitacije je točno ob 9. uri zjutraj.

2. Za progo od km 128 do km 154,2 v torek dne 3. marca v prostorih tehničnega razdelka v Mariboru levi breg, soba št. 51. Predvidena je količina gramoza 1.726 m³ v proračunskem znesku 234.000.— Din. Pričetek licitacije je točno ob 9. uri dopoldne.

B) Za Ptujsko cesto:

1. za progo od km 0,0 do km 38,0 (Pisniški most) v četrtek dne 5. marca 1931 v prostorih sreskega načelstva v Ptuj (priloge desno). Predvidena je količina gramoza 1800 m³ v proračunskem znesku Din 92.000.—. Pričetek licitacije je točno ob 9. uri zjutraj.

2. za progo od km 38,0 do km 60,4 (Most na Lipi) v petek dne 6. marca v prostorih občinskega urada v Ormožu. Predvidena je količina gramoza 735 m³ v proračunskem znesku 52.000.— Din. Pričetek licitacije je točno ob 9. uri zjutraj.

C) Za Varaždinsko cesto:

in sicer od km 93,931 (levi brez Mure pri Murskem Središču) do km 103,929 (drž. meja) v sredo dne 4. marca 1931 v prostorih sreskega načelstva v Dolnji Lendavi. Predvidena je količina gramoza 413 m³ v proračunskem znesku 35.945.— Din. Pričetek licitacije je točno ob 10. uri dopoldne.

Pojasnila glede dražbenih in dobavnih pogojev dobijo zainteresirani med uradnimi urami v pisarni tehničnega razdelka sreskega načelstva v Mariboru. Dobave se morajo brezpogojno izvršiti in sicer jesenskega gramoza do 30. septembra 1931., pomladanskega gramoza pa do 31. decembra 1931. Tehnični razdelek si pridrži pravico razpisano množino v posameznih progah zvišati ali skrajšati, oziroma dobavo sploh ukiniti.

Ponudniki ali njih pooblaščenec-namestniki, ki morajo prinesiti pismena pooblastila, morajo podpisati pri licitaciji izjavo, da so jim znani vsi dražbeni in dobavni pogoji in da na nje v celoti pristajajo. Kavcije ni treba položiti v smislu odloka bivše gradbene direkcije v Ljubljani z dne 12. marca 1928, št. 1812, pač pa se bo odtegnila pri izplačilu zasluzka 10% varščina, ki se dobavitelju izplača šele po uspehi kolavdaciji. Nadalje je predložiti s kolkom 20.— Din opremljeno potrdilo pristojnega davčnega urada, da je ponudnik plačal vse davke do vstetega zadnjega tromesečja.

Državna cestna uprava si pridrži pravico oddati dobavo gramoza brez ozira na višino ponujenih svot. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po izvršeni dražbi.

Tehnični razdelek sreskega načelstva v Mariboru, dne 24. januarja 1931.

Razne objave

218—3—3

Poziv.

Elektarna na Dobrovi pri Ljubljani, r. z. o. z., je stopila v likvidacijo in poziva upnike, da ji prijavijo svoje terjatve.

Dobrova pri Ljubljani, 24. januarja 1931.

Likvidacijski odbor.

*

246—3—1

Poziv upnikom.

Stavbena zadruga pri Devici Mariji v Polju, r. z. o. z., je stopila v likvidacijo in poziva upnike, da ji prijavijo svoje event. terjatve.

Devica Marija v Polju, dne 29. jan. 1931.

Likvidacijski odbor.

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izvečku, prepovedan.)

Hotel je, da se sestavi tudi pri nas svet vojaških zaupnikov, toda ni našel mnogo razumevanja med nami. Mi nečemo ničesar več ustanavljati. Mi hočemo domov. Tja pa bomo prišli tudi tako.

Končno smo izvolili tri zaupnike: Bethke, Weil in Ludvik Breyer.

Weil je zahteval od Ludvika, da naj skine namenske znake.

»Tukaj — je dejal Ludvik utrujeno in se pobobnal po čelu. Bethke je porinil Weil-a nazaj. »Breyer spada k nam,« se je odrezal na kratko.

Ludvik je prišel kot vojni prostovoljec k stotniku in postal tam poročnik. On se je tikal ne samo z nami, z Trosske-jem, Homeyer-jem, Bröger-jem in z menoj — kar je samoobsebi razumljivo, ker smo bili njegovi sošolci — temveč tudi s starejšimi tovariši, če ni bilo nobenega časnika v bližini. To smo znal vsi visoko ceniti.

»Kaj pa Hehl?« je vprašal Weil.

To vprašanje smo hitro razumeli. Hehl je Weil-a mnogokrat mučil — nič čudno, da hoče zdaj Weil nad njim triumfirati. Nam je vseeno. Hehl je bil sicer oster, toda znal je tako naskakovati kot Blücher in je bil vedno med prvimi. To pa vojak razume.

»Saj ga lahko vprašaš,« pravi Bethke.

»Toda takrat vzemi seboj zavojček z obvezami,« mu je svetoval Tjaden.

Prišlo je drugače. Hehl je prišel iz pisarne, ko je

5

hotel Weil ravno notri. V roki je imel neke obrazce in je kazal na nje. »Je tako,« je dejal Maksu.

Weil je začel govoriti. Ko se je dotaknil vprašanja naramnih znakov, takrat se je Hehl zdrsnil. Že smo mislili, da bo prišlo do tepeža, toda stotniški poveljnik je dejal naenkrat v nemalo začudenje vseh: »Prav imate.« Potem se je obrnil proti Ludviku in mu položil roko na ramo. »Breyer, tega pač ne bodete razumeli, kaj? Moški suknič, to je. Vse drugo je zdaj proč.«

Nihče izmed nas ni rekel besede. To ni bil več Hehl, kakor smo ga poznali, tisti Hehl, ki je hodil ponoči samo s palčico v roki na stražo in je veljal za neranljivega. Zdaj je bil pred nami človek, ki si je moral nadeti silo, da je mogel govoriti in stati.

Ponoči, ko sem že spal, me je zbudilo neko šepetanje. »Ti nekaj predeš,« sem slišal reči Kosola. — »Res je,« je odvrnil Willy. »Pojdi še ti z menoj.« Vzdignila sta se in odšla na dvorišče. Jaz sem jima sledil. V pisarni je bila luč, da se je moglo videti notri. Hehl je sedel pri mizi. Pred njim je ležala njegova lilefka brez naramnih znakov. Obleden je imel navadni suknič preprostega vojaka. Glavo si je podpiral z rokami in — toda, to skoraj ni moglo — stopil sem korak bližje — Hehl, Hehl je jckal.

»Kaj tacega,« je šepetal Tjaden.

»Proč!« je dejal Bethke in odrinil Tjadena. Po bitki mo se splazili proč.

Drugo jutro smo slišali, da se je ustrelil major sosednega polka, ko je slišal, da je cesar pobegnul.

Hehl je prišel. Siv in nepospan. Tiho je dal potreba navodila. Potem je zopet odšel. Nam vsem je bilo čudno pri srcih. Zadnje, kar smo imeli, nam je bilo vzeto. Zgubili smo tla pod nogami.

»Kakor bi bili izdani,« je mrmljal Kosole.

Bila je čisto druga četa od tiste od včeraj, ki se je zbrala in odkorakala naprej. Zgubljena stotnija, zapuščena armada. Lopatice za okope krog naših pasov so ropotale pri vsakem koraku — monotono melodijo — zastoj — zastoj.

Samo Ledderhose je bil vesel kot drozg. Iz svoje ameriške zaloge je prodajal konzerve in sladkor.

Naslednji večer smo prišli v Nemčijo. Šele zdaj, ko nismo več čuli francoske govornice, smo začeli počasi resnično verovati v mir. Dozdaj smo naskrivaj še vedno mislili na možnost kakega povelja, s katerim nam bo zaukazano, da se moramo obrniti in iti nazaj v jarke. Vojak postane nezaupljiv napram dobremu, zato je bolje že kar od početka računati z nasprotnim. Zdaj nas je začela obvladovati neka blagodejna mrzlota.

Prišli smo v neko veliko vas. Na cesti je viselo nekaj uvenelih kit cvetja. Najbrže je šlo skozi ta kraj že toliko čet, da se ni več splačalo podvzeti kaj posebnega. Zadovoljiti smo se morali pač z nekaterimi, od dežja izpranimi lepaki, iz katerih smo razbrali obledelo dobrodošlico. Ti lepaki so viseli tam okoli obrobleni s hrastovim listjem, narejenim iz zelenega papirja. Ljudje v vasi so nas komaj pogledovali, ko smo korakali mimo, tako zelo so bili že navajeni na take stvari. Za nas je pa bilo vse novo, četudi smo zatrjevali, da se na vse poživigamo, smo bili vendar lačni par prijaznih besedi in pogledov. Vsaj dekleta bi se mogla izpostaviti in nam pomigniti. Tjaden in Jupp sta vedno poizkušala nekatere doklicati, toda brez uspeha. Najbrže smo jim bili preveč umazani. Potem sta tudi ona dva opustila klicanje.

Letalski kapitan Lundborg

Znani letalski kapitan Einar Lundborg je pri neki vaji padel z letalom vred 45 metrov globoko in se je pri padcu tako zelo poškodoval, da je kmalu nato v bolnici umrl. L. 1928. je bil član resne letalske ekspedicije, ki je rešila italijanskega letalca Nobile-a in njegovo moštvo. Na sliki vidimo Lundborga pri sprejemu v Rimu leta 1929.

Iz londonskega življenja

Najbolj mednarodna cesta v Londonu je brez dvoma »Oxford-street«. Na enem koncu te ceste se nahaja mednarodni gostilniški del mesta, kjer dobi tudi najbolj razvijen železnic vse jedi, kar jih poznajo od Londona pa do Japonskega. Na sami cesti pa se drži prodajalna prodajalne, pa vsaka drugačna kakor druga. Na drugem koncu pa polje cesta v sveži »Hyde-park«, ampak tako, da skoraj niti ne opaziš ne, kdaj so izginile hiše ob obeh straneh. Ravno tako nenadoma se znajdeš v parku tudi pred ljudskim govornikom (»public leader«), ki stoji na visokem stojalu in siplje silne besede nad ljudi, ki ga hočejo poslušati. Govorniki navadno kriče, kar jim dajo pljuča, in mahajo z rokami, kakor bi hoteli na mah pobiti vse svoje nasprotnike, ki jih z besedami obdelavajo. Tu govore indijski agitatorji, poleg njih galski židje, Kitajci grme proti boljševizmu in tako vse po vrsti: kar hočeš, vse slišiš v tem velikanskem parku.

Policaji, ali kakor jim pravijo Londončani »bobbies«-ji pa se mirno sprehajajo med množico, ki verno poslušajo svoje govornike, in se niti malo ne zmenijo za protidržavne govore, ki se kar pode drug za drugim.

Zato pa imenujejo »Hyde-park« tudi »varnostni ventil Londona«. Tu se ljudje lahko naježijo in izkašljajo, potem pa gredo vsak svojo pot in nikomur ni nič hudega zato. London pa živi naprej po svoji stari navadi.

Sleparija z zrelostnimi izprijčevali v Parizu

Pred poldrugim letom je vzbudila v Parizu in v celi Franciji veliko senzacijo vest, da so prišli na sled veliki slepariji z »baccalaureat« (baccalaureati je naša matura ali zrelostno sprijčevalo). Takrat so govorili, da so razne osebe pripovedovale dijakom pred izpitom vprašanja, ki jih bodo dobivali. Vsled teh govorilo je naročilo državno pravdnštvo policiji, naj polze, kaj je na tej stvari resnice. Policija je res nabrala toliko obtežilnega gradiva, da ima z zadovo že opraviti preiskovalni sodnik. Ta je po kratki preiskavi ugotovil že več sleparij.

Med drugim so dognali, da je več kandidatov res že naprej vedelo za vprašanja, ki jih bodo dobili. Neki kandidat je točno vedel, katero poglavje iz del latinskega govornika Cicero na bo moral prestaviti na francoski jezik.

Posebno mlada dekleta so natančno vedela za vprašanja, ki jih čakajo. Nekateri kandidati pa so povedali, da so vsa »zrelostna« vprašanja kupili v državni tiskarni. Na podlagi tega priznanja so ugotovili, da so morala priti zrelostna vprašanja dijakom v roke ali iz državne tiskarne ali pa iz same akademije, kjer so izmed predloženih vprašanj izbirali tista, ki so prišla za izpite v poštev.

Varčevanje ali trošenje?

V angleških časopisih beremo:

»Če bi vsak mož in vsak fant v Angliji kupil žepni nožiček za pol krone (30 dinarjev), bi dobila angleška jeklena industrija 2.750.000 funtov (1 funt je 275 dinarjev).

Če bi si vsak Anglež kupil le eno kravato za 40 Din, bi dobila galanterijska trgovina 3 milijone funtov.

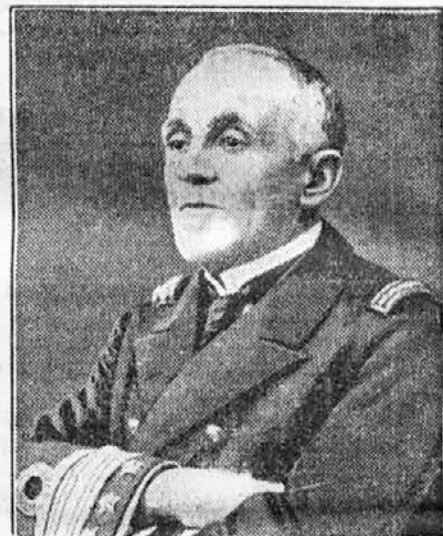
Če bi si vsaka angleška ženska kupila le en cenjen žepni robec, bi dobila angleška tekstilna industrija 1 milijon funtov.

Zato pa se skoro vsi angleški narodni gospodarji zavzemajo za to, naj ljudje ne hranijo preveč denarja, ampak naj ga po pameti tudi izdajajo.

Kaj vse pošta stori!

Zgodovina pošte pozna povsod slučaje, da je pošta dostavila kakšno pismo šele dolga leta potem, ko je bilo pismo oddano. Taka pisma seveda navadno nimajo za naslovljenca nobene prave vrednosti več, ker so že zastarela. Tu pa tam se pa le zgodi, da se človeku mило stori, če prebere kakšno tako staro, zakasnelo pismo, kajti včasih beremo v njih romane, kakor jih piše le življenje samo.

Tako je pred leti neki gospod Winshull v Birminghamu ponudil srce in roko mladi deklici, ki pa je ponudbo gladko odklonila. Leta kasneje se je poročil gospod Winshull z neko drugo žensko, svoje prve ljubezni pa po odklonitvi ni nikdar več videl. L. 1923. pa je mož umrl, dve leti kasneje pa tudi njegova prva izvoljenka, ki je ostala samica. Te dni pa je dobil Winshull-ov sin pismo s podpisom »Lilly«, kjer je bilo zapisano, »da ve (pisalka) njej postavljeno ponudbo prav dobro ceni in da obžaluje svojo včerajšnjo odklonitev in naslovljenec naj se le oglasi kmalu na njenem domu.« Mladi Winshull je silno debelo gledal, kaj naj to pomeni, ker ni poznal nobene »Lilly«; ko pa je pogledal na datum,

Portugalski admiral Gago Coutinho, ki je l. 1922. preletel južni del atlantskega oceana, je povabljen, da se udeleži leta iz Lizbone v Rio de Janeiro na velikem letalu »Do X«.

je kmalu spoznal, za kaj gre. Pismo je bilo namreč napisano meseca marca l. 1909!

Tako je bila pošta kriva, da je gospodična Lilly obsedela in ostala samica...

Mesto nageljev

Nagelj, ena najlepših cvetic, ima svojo posebno zgodovino.

Za časa velike francoske revolucije so obsojenci korakali na morišče z rdečim nageljem v gumbnici. Te nagelje so imenovali »naglje groze« (oeillet d'horreur). V spomin na barvo teh nagelj je cesar Napoleon določil, naj se nosi red častne legije na rdečem traku. Imenitni Parižani pa še danes radi nosijo v gumbnici rdeče nagelje, ker so zelo podobni traku častne legije. Je vsaj nekaj.

Gojitelji nageljev imajo eno samo veliko željo: vzgojiti rmen nagelj. Plava vrtnica in rmen nagelj — o teh sanjajo vrtnarji že stoletja.

Nove vrste nagljev so silno drage. Za neko novo vrsto nagljev je plačal gospod Winterstatter v mestu Cincinnati 20.000 dolarjev, za ameriško vrsto »aristokrat« pa je dobil gojitelj 35.000 dolarjev.

Časi pa, ko so nagelje opevali pesniki, so žalibog minili. Samo na Holandskem goje še »staro ljubeznijo tulipane, blizu Berlina pa leži vas Borgsdorf, kjer se peča mlado in staro z nego nageljev. Tam imajo velikanske cvetličnjake, kjer vzgoje na leto okoli poltretji milijon nagljev po najmodernejših metodah. Največ teh ljubkih cvetic prodajo v Berlin predpustom, ko jih pokupijo ljudje na tisoče vsak večer na raznih veselicah.

Napis na grobu plesalke

Pred nekaj dnevi je umrla slavna ruska plesalka Ana Pavlova. Njen soprog je določil za njen nagrobni spomenik te-le besede (v francosčini): »O terre, ne pèse pas sur elle. Elle a si peu pesé sur toi!« (O zemlja, ne obtežuj je preveč, tudi ona je tebe tako malo obteževala!)

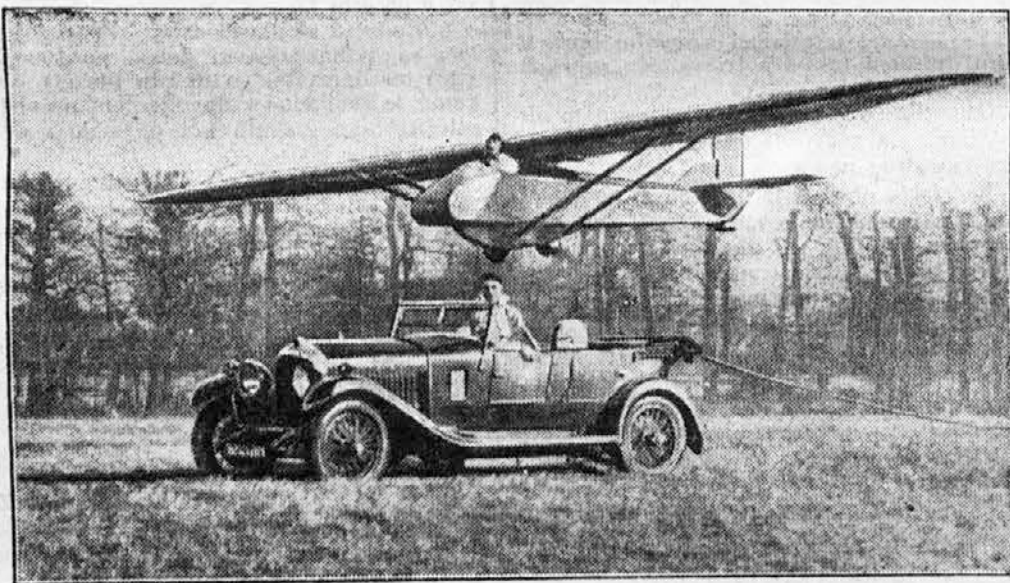
Ta napis ni izviran, ampak je bil napisan že na grobu neke starogrške plesalke.

ZA KRATEK ČAS

»Majhnih slik ne maram, ljubim pa velike slike.«

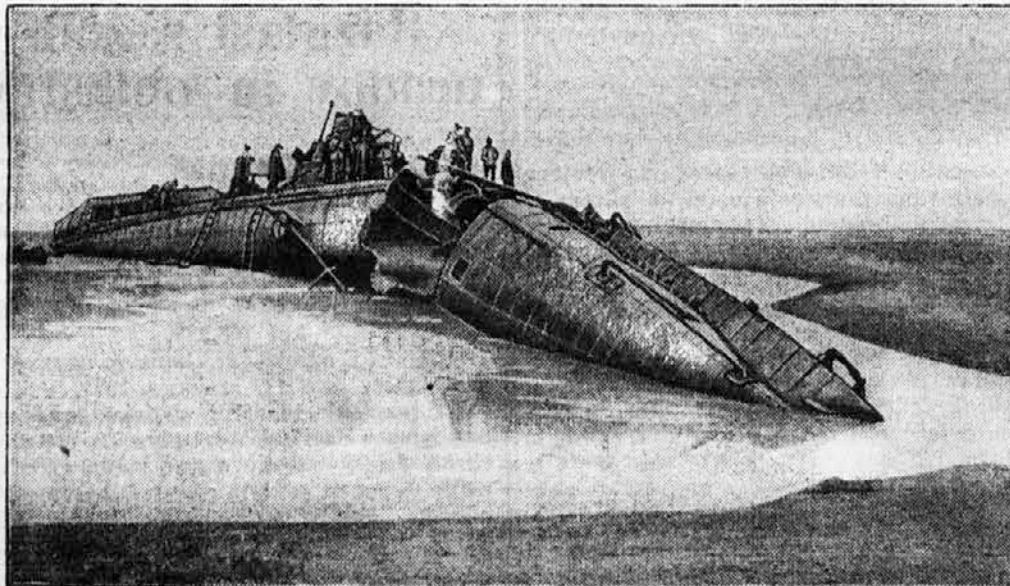
»Ali ste umetnik ali kritik?«

»Ne, jaz izdelujem okvirje.«

Avto poganja letalo na jadra

Na sliki vidimo, kako avto poganja letalo, da dobi dovolj začetne hitrosti za dvig. Poskuse so delali na angleškem letališču v Hanworthu.

Nemška podmornica U. C. 61

Nemška podmornica U. C. 61 je 4. avgusta l. 1917. nasledila pri Wissantu na severni francoski obali. Posadka je takoj podmornico razdejala, sedaj pa jo popravljajo francoski strokovnjaki.